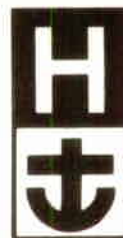

BRÄNNPUNKTEN

ÅRGÅNG 32 · NUMMER 3 · JUNI 1974

Vaktombyte

Enligt gällande organisationsplan för koncernen skall ansvaret för den allmänna informationen till de anställda ligga hos den administrativa avdelningen. I detta ansvar ingår utgivande av periodiska tidskrifter som Brännpunkten och HB-nytt. Den administrativa avdelningen fick ny chef i slutet av förra året. Det syntes rimligt att hans kulle hinna bli någorlunda varm i kläderna då s skaffa sig en allmän kännedom om koncernens verksamhet och framförallt om de människor, som utgör det levande kapitalet, innan han tog över uppgiften som ansvarig utgivare för Brännpunkten. Ett halvt år har gått sedan dess och tiden är nu mogen att låta Rune Synnelius överta pennan, som är symbolen för tidningens väsen.

När en avgående ordförande överlämnar klubban till sin efterträdare förekommer inte så sällan en stilla betraktelse över vad som varit och i varje fall en lyckönskan att det måtte gå bra för den nytilträdande. Om vi i detta fall byter ut ordförandeklubban mot den ansvarige utgivarens penna må det kanske tillåtas mig att göra några reflektioner.

Moderbolaget i Höganäskoncernen är ett mycket gammalt företag med en flerhundraårig hantverks- och industritradition bakom sig. Företaget har upplevt många olika konjunkturer och befunnit sig i det lägsta dalgångar som nästan tänkas kan ekonomiskt sett, men även stått på konjunkturalpens högsta topp. Vi befinner oss för övrigt nu på en sådan.

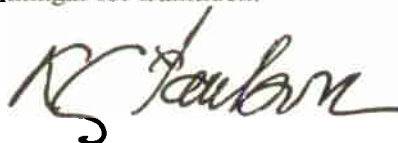
Vad som skiljer dagens situation från tidigare bergsbestigningar synes vara att vi arbetar från en mera välbyggd bas än vi någonsin tidigare haft för-

månen göra. Vi har målmedvetet försökt inrikta oss på verksamhetsområdet med stark anknytning till framtiden. Med vårt långa perspektiv bakåt i tiden har vi kunnat göra erfarenheten att vi måste koncentrera oss på ting som hör framtiden till.

Detta gäller inte bara vår materiella hantering. Det gäller i lika hög grad vår hänsyn till de mänskliga faktorerna och till dem räknas inte bara förhållandet till våra egna anställda utan de som verkar och bor omkring oss i samhället. Det är så modernt att tala om miljö. Miljö och mänsklighet är oskiljaktiga enligt vårt synsätt och vi försöker leva efter den uppfattningen. Vår materiella målsättning är knuten till framtiden. Vår mänskliga målsättning har också anknytning till framtiden, till den nya människan.

Vi tror inte det är möjligt att lyckas med de uppgifter vi med vår ambition vill lösa i vårt framtidsprogram om vi inte kan göra det förstaeligt för de människor, vars medverkan är den nödvändiga förutsättningen för att vi skall lyckas. Brännpunkten och HB-nytt är två av de tekniska hjälpmedel, som vi anser vara angelägna i vår strävan att illustrera våra syften, skriva vår historia och ge plats för meningsutbyten.

Som avgående ansvarig utgivare överlämnar jag därför pennan till min efterträdare med den förhoppningen att i första hand Brännpunkten skall utvecklas och bli ett ännu bättre kontaktorgan mellan olika grupper i företaget. Att göra tidningen till ett i ordets rätta mening hus- och livorgan är en angelägen uppgift. Jag överlämnar pennan med de varmaste välgångsönskningar för framtiden.

Brännpunkten

Höganäskoncernens
personaltidning

Ansvarig utgivare: KG Paulson

Redaktör: Marianne Quist

I redaktionen: Elvin Kroon,

Sven Ljunggren, Carla Lundh,

Kjell Åraas och Anita Rydstern

Layout: Evert Danielsson

Tryckeri: AB Boktryck

Copyright: Höganäs AB,

Höganäs

UR INNEHÅLLET

	sid
Här är grabbarna som bygger tunnelugn III	
Bengt G:son Alin	3
Resultatbegrepp och ansvarsnivåer inom Höganäs AB	
Björn Holm	9
Pensionär med många strängar på sin lyra	
Ragnar Engberg	12
Är Du nöjd med Företagsnämnden?	
Marianne Quist	14
Från 13 till 70	
Björn Ström	19
Fritt ur hjärtat	28-29
Kirkenes - arbetsplats i Finnmarken	
Ilgvars Tilmans	36

Adress till personaltidningen:
Brännpunkten, Höganäs AB,
Fack, 263 01 Höganäs 1

Sista dag för bidrag till nästa nummer: 1/9

Glöm inte anmäla ändrad adress!

Omslagspojken:

Hans Axelsson är en av Höganäsarbetens "gamla" murare. Hans var även med i Kirkenesgänget (se artikel sid 36).

Foto: Blomfoto

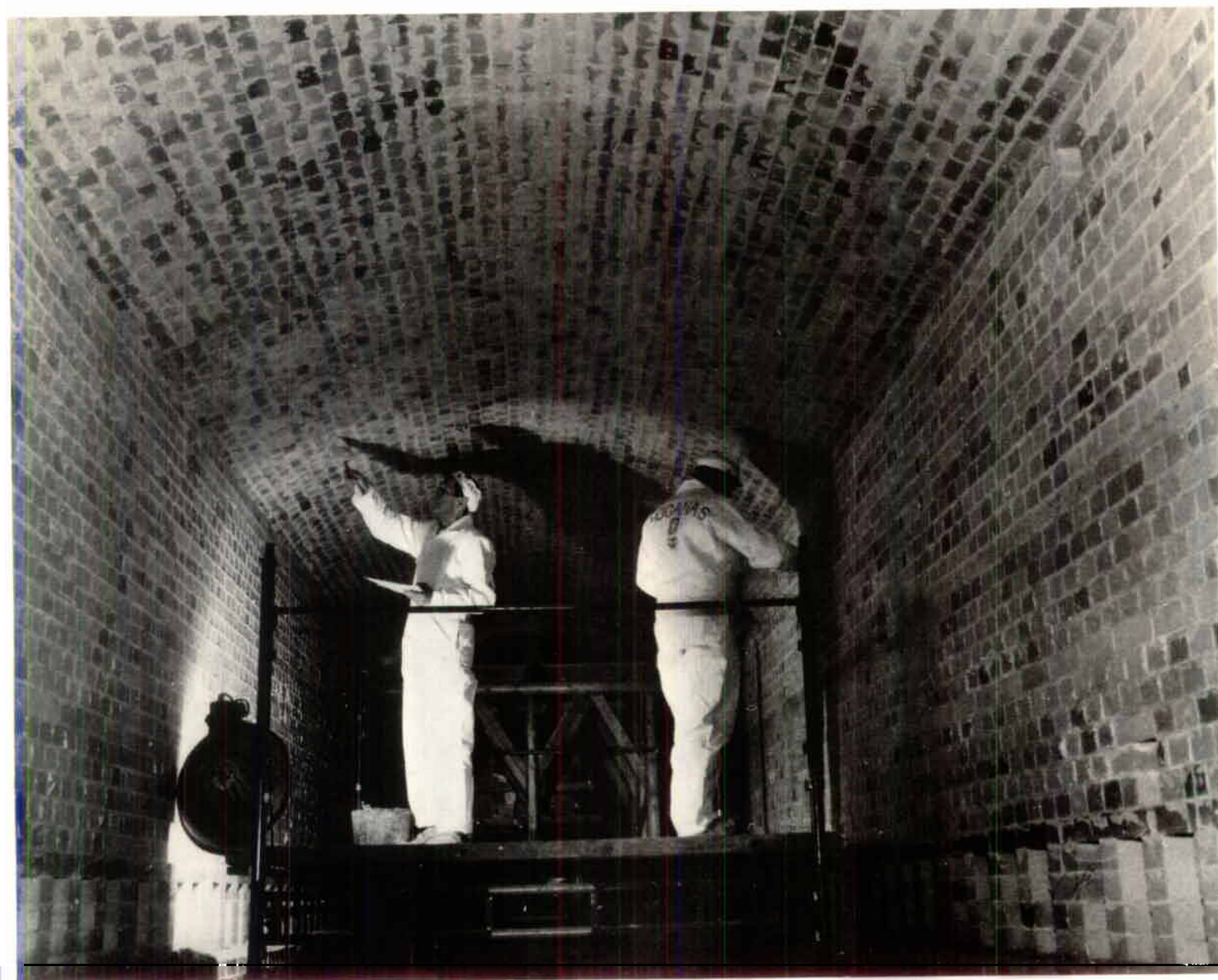
Här är grabbarna som bygger tunnelugn III

Överingenjör **Bengt G:son Alin** berättar här om murarna från vårt dotterbolag AB Höganäs-arbeten och deras arbete med den 263,5 meter långa tunnelugnen till Svampverket, som är klar att tas i bruk till hösten.

Det här blir historien om ett gäng specialister, vars traditioner går tillbaka till den tid, bolaget började tillverka eldfast material. Vart efter de eldfasta materialen och konstruktionerna utvecklades fann de som specialiserat sig på sådan murning, att de måste väsentligt ändra den för husbyggnader gällande tekniken. Lika självklart som det var under sekelskiftet att en murarbas skulle vara skåning och en

roddarmadame dalkulla, var det under många årtionden självklart att de "eldfasta" murarna skulle komma från Skåne.

En uppfattning om antal sten som ingår i tunnelugnen får vi av denna bild.

Stefan Olsson – en blivande murare.

Ernst Nilsson har fiskar som hobby, fast små sådana – akvariefiskar.

Tage Nilsson med murarsleven i högsta hugg. Han bör ha alla förutsättningar som smörgåsnisse!

Tillsammans med leverantörens, d v s Höganäs AB:s konstruktörer av eldfasta infodringar, utvecklades konstruktioner som lämpade sig för de speciella krav som ställdes på eldfasta material när det gäller temperaturer, temperaturchocker, slaggavvisning, nötbeständighet o s v.

När vi ser speciellt på tunnelugn III och då tittar på den följande uppställningen som visar hur många m³ och hur många hundratusentals tegel och massor som den innehåller är det mycket imponerande.

Murverk = 2 123.3 m³

Aloxidtegel	158 000 st tegel
Chamottetegel	437 500 st tegel
(inkl. 110 000 st TB)	
Isolertegel	486 300 st tegel
Totalt	1 081 800 st tegel

Isoleringsmassa 530 m³

Vermiculite	180 m ³
Kiselgur	350 m ³

Eldfast cement 320 000 kg

H-15	120 000 kg
H-23	120 000 kg
Victor	80 000 kg

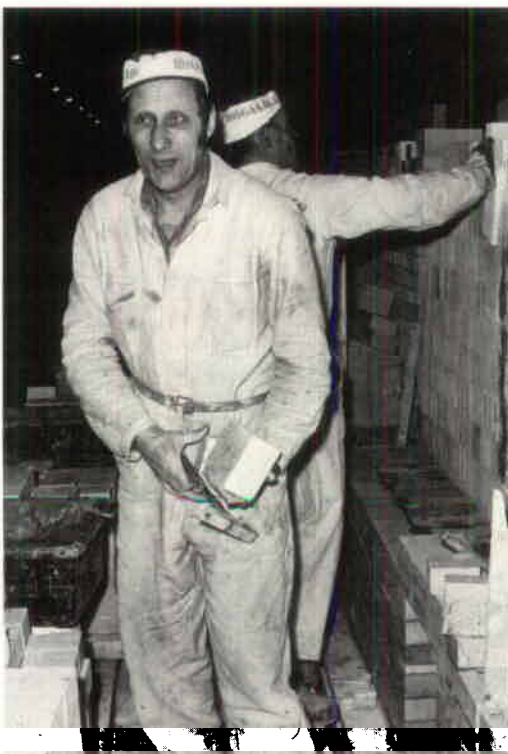
Än mer imponerande är det att veta att praktiskt taget varje sten granskas noggrant innan den läggs på sin plats, därför att hela konstruktionen innebär att vissa mått måste innehållas.

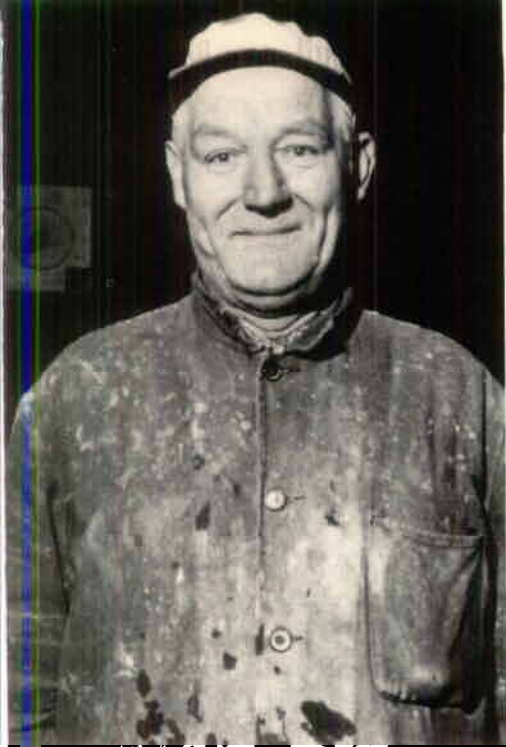
För en vanlig människa som då och då använder sig av ett måttband kan det tyckas vara enkelt. Men om man tänker på att väggen byggs upp av ett tjugotal skift där det föreligger variationer inte bara i tegeldimensionerna utan även i fogens tjocklek förstår man att de som sysslar med den här typen av arbete måste vara ytterligt noggranna.

Erik Alfredsson tillhör den gamla stammen av murare.

Roger Johansson är bosatt i Uddevalla. Fiske och sommarstugan är hans fritidsnöjen.

Karl-Erik Qviding – en glad "prick" och historieberättare.

Nils Svensson "Snajs" blev inte tidningens omslagspojke men ser glad ut ändå.

Bas för gänget är Per Erik Fjellheim. Per Erik är från Uddevalla. Han tycker om att fiska och får sig ibland ett ofrivilligt bad.

Jack Nyström, norrman, är gift med en finska och bosatt i Höganäs.

Det förekommer inte bara här utan på en mängd andra eldfasta murningsarbeten att muraren, förmannen eller verkmästaren gör anmärkningar mot den på ritningen angivna konstruktionen och föreslår ändringar som i regel innebär förbättringar på grund av att dessa människor är specialister i sitt gebit.

För en människa som normalt sitter på sin kontorsstol är det nära nog ofattbart vilka uppoffringar de eldfasta murarna gör dels för att hjälpa en kund som oundgängligen behöver ha sin ugn i drift och dels för att hjälpa

moderbolaget med att få sälja dess material. För de flesta eldfasta murarna betyder arbetet att de måste vara borta från hemmet ungefär 9 månader om året. Har man tur kan man få arbete i närheten av hemorten, men det tillhör sällsyntheterna.

Styrkan som arbetar på tunnelugnen varierar mellan 20 och 30 man inkl. hantlangare. Till dessa kommer 2-3 man som arbetar med murningen av tunnelugnsvagnarna. Över hela området gäller att såväl murare, förmän som verkmästare alltid måste vara uppmärksamma på att de mått som

finns angivna på en ritning måste innehållas. Många gånger måste själva den eldfasta konstruktionen lösas på lämpligaste sätt och kan många gånger heller inte anges på en ritning. Man blir därför i de flesta fall hänvisad till dessa murares yrkesskicklighet och fantasi.

Jag hoppas ni av ovanstående har förstått vilka verkligt skickliga yrkesmän bolaget har anlitat för att bygga tunnelugn III.

Två glada arbetskamrater, Nils Andersson t v och Per Larsson t h. Per, höganäsare, är gängets pratkvare och "hålligångare". Nils semestrar gärna utomlands och tycker om att fiska. Nils son, Gunnar, är även anställd på HA.

På upptäcktsfärd i Normandie-Bretagne

Reseskildring skriven av Jonny Nilsson, inköps- och exportchef hos Bönnellyche & Thurö AB, Malmö

Jonny Nilsson

Krigiska namn kantar vår resväg – Dunkerque, Dieppe, Caen . . . I Arromanches finns den fantastiska utställningen, som levandegör invasionens stora slag under sista världskriget och där stranden fortfarande är belamrad med stora ansamlingar järnkonstruktioner, delar till de elementbyggda Bailey-broarna. När vi passerar Rouen tänker vi på, att det var här som Jeanne d'Arc brändes på bål. Vi följer kusten västerut och blickar ut över Omaha beach och Pointe de Hoc.

Normandie – Invasionskusten

De gamla vikingarna for vida ikring. Ett av deras stora resmål var Normandie. Folket där härstammar i stor utsträckning från våra förfäder i Norden. Ortsnamn som Ivetôt – det skånska Ivetofta, Hongebye – Hyby och Sauxetorp – Saxtorp vittnar om sambandet. Dessa trakter har varit korspunkter för historiens vindar. Invasionen av England utgick härifrån år 1066 och det var hit de allierades invasionsstyrkor fördes år 1944. Väster om Normandie ligger Bretagne.

Bayeux-tapeten

Helt härintill finner vi Bayeux. Där förvaras i den gamla biskopsgården vid domkyrkan ett av världshistoriens märkligaste dokument – den 900 år gamla gobelängen, som berättar om Vilhelm Erövrarens seger vid Hastings och normannernas erövring av England. Den utgörs av en tecknad serie, vävd och broderad under åren 1067–1077. Vi känner den under namnet Bayeux-tapeten. I Frankrike kallas den "Drottning Mathildas tapet". Mathilda var hustru till hertig Vilhelm av Normandie, sedermera Vilhelm Erövraren. Även om sagan berättar att drottning Mathilda och hennes tärnor utfört arbetet, torde sanningen vara, att en skicklig konstnär ritat tapeten och att den vävts i en berömd vävarenskola i Canterbury i Kent. Tapeten eller snarare bonaden är över 70 meter lång och 50 cm hög. Den är broderad med ullgarn i 8 olika färger på blekt linne och skildrar händelserna i mer än 60 bilder.

Mont-Saint-Michel

I vår färd västerut följer vi invasionskusten "Côte du Calvados", som fått sitt namn av skeppet Salvador i den spanska armadan, som sjönk härutaför. Namnet lever kvar i det berömda äppelbrännvinet Calvados.

Befolkningen där härstammar från kelterna. Dessa anlände från de brittiska öarna redan under 400- och 500-talen, och områdena har varit föremål för dragkamp mellan England och Frankrike genom seklerna. Genom stark isolering har mycket bevarats från äldre tider, och detta går igen i språk, dräkter, seder och bruk. Trots allt detta utgör landet ett relativt okänt resmål för oss idag. Jag skall ge några glimtar därifrån.

Vi når vid gränsen till Bretagne det tusenåriga klostret Mont-Saint-Michel. Detta har med sin gotiska kyrka överst, som framsprungen ur klippan, blivit kallat Frankrikes turistiska kronjuvel. Man strövar omkring med början i de romerska kryptorna nederst till de sengotiska kapellen på krönet och har en underbar vidsträckt utsikt över havet och in på fastlandet. Under vandringen blandas den särregna historiska och arkitektoniska atmosfären med kommers av värsta marknadsslag. Insprängda mellan marknadsstånd ligger "crêperier", små restauranger där man bakar tunna pannkakor, vilka serveras med sylt till kaffe vid bord inomhus eller utlämnas genom de öppna fönstren till gatan att avätas som glass eller varm korv. Anläggningen grundades som benediktinkloster år 966 och ligger på en granitö med en omkrets av ca 900 meter och en höjd över havet av 50 meter. Kyrkan omgavs av starka befästningar och tjänstgjorde på 1700- och 1800-talen som fängelse. Nu är här museum, dit turisterna vallfärdar. Ön är förenad med fastlandet genom en vägbank ca 1,5 km lång, vilken vid högvatten översköljes av havet.

St. Malo

Efter att ha passerat gränsen till Bre-

Bayeux-tapeten. Stridsbild från Hastings 1066.

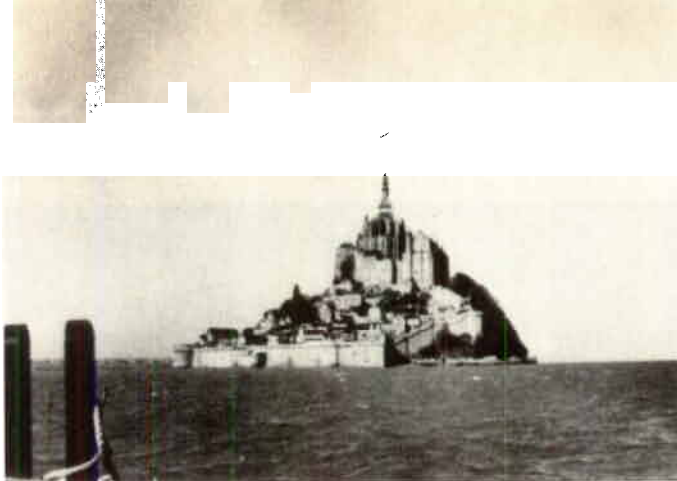
tagne har vi bara ett par mil till St. Malo, den gamla sjörövare- och smugglarstaden, "korsarearnas stad", med sin imponerande stadsmur. Gamla staden brändes ner hösten 1944 men muren, bred som en stadsgata och med härliga vyer över hav och stad står orörd kvar. Hamnen blev en upplevelse för oss genom att vi anlände vid lågvatten och såg alla fartygen stå på den torrlagda hamnbassängens botten. Staden är återuppbyggd i sin gamla gestalt med trånga, krokiga gator och har utvecklats till en stor turistort.

Från St. Malo bedriver man ett omfattande fiske på Newfoundlandsbankarna. Detta torde ha gammal hävd, då det var från denna sjöstad som man utrustade skeppen till Nordamerika, vilka fann St. Lawrencefloden och denna händelse var inledningen till de franska besittningarna i Kanada.

Kanalöarna

I våra dagar utgår från St. Malo bl a flygbåtarna till de normandiska öarna – kanalöarna – väster om halvön Cotentin och ca 80 km norr om St. Malo. Turen till St. Helier, huvudorten på Jersey, den största av öarna, tar 1 1/2 timma och betalar sig rent ekonomiskt genom de förmånliga inköp som man kan göra såväl till sjöss som i land. Kanalöarna är tillfritt område.

Bretagne – Klippkust i nordväst.

Mont-Saint-Michel. Benedictin-kloster 966.

Ett begränsat självstyre råder och man har sitt eget "parlament". Utöver en allmän lågprislinje har man ett ur vår synpunkt tilltalande skattesystem. Inkomstskatten utgår med enhetlig taxa, 20 pence per pund, motsvarande ca 8 %. Härtill kommer att de första 250 punden för ensamstående respektive 500 pund för gifta inkomstagare belastas med enbart hälften. Många engelsmän slår sig av bara den anledningen ner på öarna som blivit ett veritabelt turistparadis. Det finns fina stränder, ett givmilt klimat och en rogivande atmosfär samtidigt med en rad sevärdheter. Tidigare var öarna starkt befästa, och ett stort antal fort står kvar från Napoleon-tiden.

Granitklippor

Bretagne är känt för sina rosafärgade granitklippor, och många sevärdheter utgöres av stenformationer. Först möter vi vid Cap Frehel en klippkust av oregelbundet söndersplitttrad granit påminnande om raukarna på Gotland eller varför inte Hovs hallar men av mera storslaget format. Vid Tregastel ligger ett par stora stenar, betydligt större än den skånska Maglestenen vid Trolle Ljungby. De är mycket omtalade för sin snarlika form och kallas "elefanten och sköldpadan". Det emellertid utan tvekan mest intressanta av sevärdheter i sten är fälten av sk megalitiska monu-

ment, "menhirs", vid Carnac. Här står 3000 stycken väldiga uppresta stenar, upp till 6 meter höga, i flerdubbla rader över 3–4 km längd. Man uppskattar tillkomsten till stenåldern eller närmast följande epok, och det torde vara klart att det varit en kultplats. Man tror även att druiderna, prästerna hos de hedniska kelterna, använt platsen som offerplats, och fornlämningarna kallas för druidaltare eller druidstenar.

Den vilda kusten

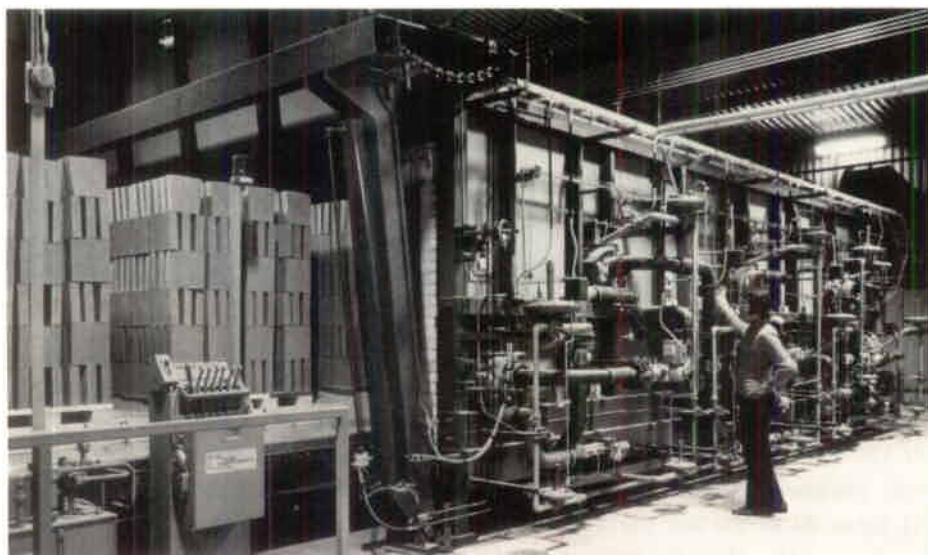
Vår resa följer Côte Sauvage (den vilda kusten), och den gör verkligen skäl för sitt namn. Atlanten ligger direkt på och de väldiga havsvidderna underhåller ständiga sjöhävningar. Bränningarna och det kraftiga tidvattnet har sönderbrutit de klippiga sluttningarna och slitit loss holmar och rev. Vitfräsande mäktiga vågor, som brytes mot klippkusten, uppvisar ett storartat panorama.

Den stora nivåskillnaden mellan ebb och flod har fått de franska teknikerna att realisera tanken på att utvinna elektrisk energi från de krafter som vattenrörelserna utlöser. Vid Ranceflodens utlopp strax väster om St. Malo, där man enligt uppgift når en tidvattensskillnad av 15 meter, har ett krafverk uppförts – det enda i sitt slag i världen. De tekniskt intresserade kan i närheten även uppmärksamma

Bretagne – Côte Sauvage, den vilda klippkusten i söder.

Skrombergas Bickleyugnar

Yngve Pålsson betraktar den nya Bickleyugnen, som han har ansvar för.

Skrombergas ugnspark var för ett par år sedan 6 tunnelugnar och 2 kammarugnar. 1970 avstängdes de två minsta tunnelugnarna T2 och T3, då de var oekonomiska på grund av sin ringa storlek. 1971 stoppades en av de mellanstora tunnelugnarna till följd av marknadsläget och önskemålet om lagerminskning. Detta produktionsbortfall har dock tagits igen genom ökad ugnshastighet och annan sättningsmetodik.

Våra gamla kammarugnar är också ganska oekonomiska och man önskade en ersättning för dessa. I kammarugnarna har vi reduktionsbränning, d v s bränning med underskott på syre, och den nya ugnstypen måste därför vara kammarugn. 1971 inköp-

tes en kammarugn av fabrikat Bickley, vilken togs i drift 1972. Samtidigt introducerades den nya storformatiga plattan 2280 på marknaden, och denna kom att brännas i Bickleyugnen förutom i de gamla kammarugnarna. 1973 hade 2280 plattan blivit så populär att produktionen behövde utökas. Nästa Bickleyugn – nu tre gånger större – köptes. Denna blev färdig för drift i april i år och utförda bränningar pekar på ett godtagbart resultat.

Vad är det nu för märkvärdigt med en Bickleyugn? Det som framför allt skall göra ugnen ekonomisk är den korta bränntiden. Teoretiskt kan bränningen klaras på mindre än 24 timmar, men för att klara kolutbrän-

ningen i våra leror är totala bränntiden 65 timmar. I den gamla kammarugnen är tiden från kallt till kallt en hel månad och samma tid i vår snabbaste tunnelugn 4 dygn och då vid oxidationsbränning.

Vi får en jämn temperatur på vagnen. I kammarugnen är temperaturskillnaderna ett av de stora problemen. Bickleyugnen har ett automatiskt reglerat brännförlopp. För att sköta våra gamla kammarugnar krävs en mångårig vana.

Det som ger Bickleyugnen dessa fördelar är det speciella jetbrännarsystemet. Gasolgas sprutas in i ugnen tillsammans med luft under mycket högt tryck. En strypning av luftgasströmmen i brännkammaren ökar hastigheten ytterligare, och vi får en orkanliknande virvelstorm av bränn-gaser inne i ugnen. För att tända brännarna finns särskilda pilotbrännare som släcks vid 600 grader. Vid 1100 graders temperatur minskas lufttillförseln och vi erhåller reduktionen. Efter några timmar släcks brännarna och förbränningsluften kyler ner godset.

Målsättningen var att ersätta kammarugnarna, men vi bränner fortfarande i dem. Under senaste året har vi förbättrat ekonomin vid kammarugnsbränningen genom att göra en ny rustik platta 2250, som ger ett betydligt högre primautfall. Vi har nu samma primamängd i kammarugn som i tunnelugn. Då arbetet i kammarugnarna är ergonomiskt svårt, är det dock troligt att Bickleyugnarna i framtiden blir ersättningen.

Björn Hallberg

forts. från föregående sida

Lannion, den första stationen som byggdes i Europa för telekommunikation via satellit.

Befolkningen

Ett land är inte bara geografiska sevärdheter och kulturminnesmärken. Hur människorna har det – folket som lever och verkar där i våra dagar – är inte mindre värdefullt att lära känna. Hela landområdet som vi nu genom-

rest är ett kustland med en befolkning härstammande från normander och kelter, som starkt skiljer sig från människorna i Frankrike i övrigt. Bönderna bor i ensamgårdar, som de omger med inhägnader och jordvallar. Genom ett milt maritimt klimat har man en omfattande odling av tidiga grönsaker. Potatisen omhuldas, och en specialitet är kronärtskockor. Omfattande fiske bedrivs, såväl storsjöfiske – till Island och Newfoundland –

som kustfiske på sardiner, languster m m. Ostronfångsten i Belon är världsbekant. Havets närhet och den allvarliga omgivningen har haft ett starkt inflytande och verkat isolerande. Liksom hos baskerna i söder har starka autonoma rörelser uppstått. Man möter emellertid en naturlig vänlighet, och frånvaron av stadsbildningar bidrar till en lugn livsrytm. Sammantaget utgör landet ett resmål av bestående värde.

Resultatbegrepp och ansvarsnivåer inom Höganäs AB

Litet till mans har vi svårt att hänga med i resonemang inom de områden där vi inte är på "mammans gata". Fackfolket har sina egna uttryck, som för dem är självklara.

Vi får i våra händer interna rapporter om bolagets ekonomiska ställning, vi läser protokoll från företagsnämnden, där ekonomiska facktermer används och vi går på informationsmöten, där ekonomiska tablåer visas. För att få utbyte av denna information måste vi lära oss vad termerna betyder, som används i dessa sammanhang.

Intendent Björn Holm, Ekonomiavdelningen, förklarar i den här artikeln resultatbegrepp och ansvarsnivåer inom Höganäs AB, och efter att ha läst den bör vi inte ha några svårigheter att hänga med i ekonomernas resonemang.

Jag har försökt konstruera en bild av hur de olika resultatbegreppen växer fram samt att ange vilka ansvarsnivåer som finns i skärningspunkterna mellan varje resultatbegrepp.

Omkostnadsbidrag

För att nå fram till omkostnadsbidraget måste vi från omsättningen (faktureringen på våra kunder) dra ifrån direkta kostnader i form av lön, råmaterial etc. Detta är kostnader som ej hade uppstått om vi ej hade producerat och sålt just den varan. Omsättningen som begrepp är sammansatt av dels varans pris och dels antal enheter vi har sålt av densamma. Försäljningsavdelningarna har ett starkt ansvar här, ty de kan ju kraftigt påverka omkostnadsbidraget dels genom prissättning och dels genom hur många enheter man lyckas sälja på marknaden. Som framgår är omkostnadsbidraget en resultatnivå, som är lätt påverkbar av olika faktorer.

Själva namnet omkostnadsbidrag säger också vad det skall användas till, nämligen att täcka företagets övriga omkostnader av mer eller mindre fast karaktär.

TB1

Efter det att produktionsomkostnaderna är avdragna kommer vi till täckningsbidrag 1 (TB1). Dessa kostnader är av mer fast karaktär och innehåller bl a kostnader för all driftsledning. Man kan nu säga att Höganäs AB har fått betalt för alla sina kostnader att producera varan utom kostnader för kapitalet.

TB2

Det återstår dock även en del andra kostnader att få täckning för. Från TB1 drar vi av försäljningskostnader (löner, resor, reklam) och kostnader för forskning och utveckling och erhåller då TB2. Detta är den första resultatnivån för divisionscheferns

svar. Han har då fått täckning för alla kostnader som han direkt kan påverka.

TB3

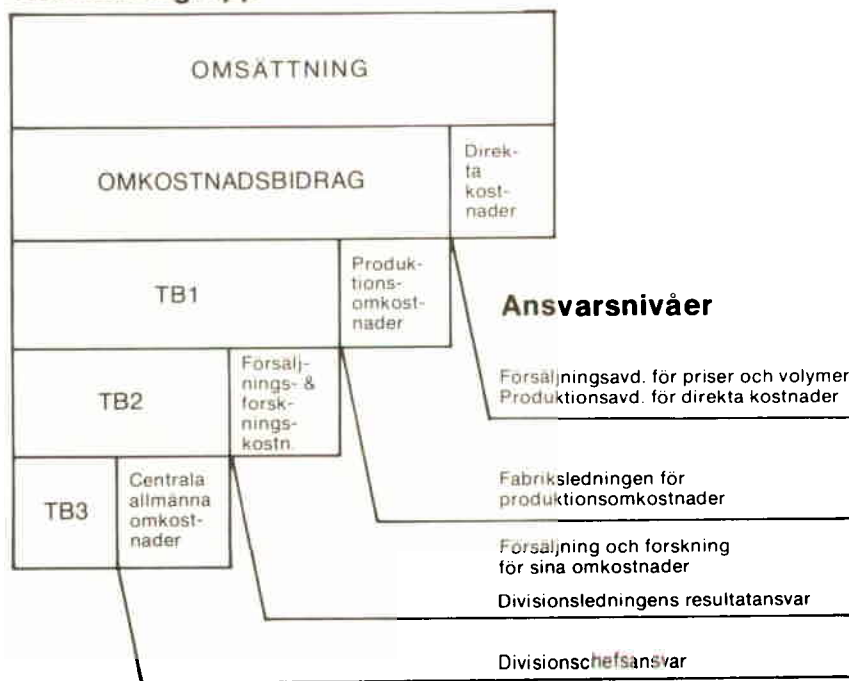
Utöver detta måste divisionen täcka in sin del av de centrala allmänna omkostnaderna (VD, ek avd, adm avd m m) Dessa kostnader kan han i allmänhet ej direkt påverka, men han utnyttjar de tjänster som de centrala avdelningarna ger.

Nu har vi kommit fram till TB3, som är det resultatbegrepp som VD och divisionschefer rapporterar till Höganäs styrelse.

Till styrelsen rapporteras även TB3 efter avdrag för kalkylmässiga avskrivningar. Resultatbegreppet ställs i relation till det i divisionen arbetande kapitalet i mening att få fram divisionens räntabilitet.

Hur detta går till mera i detalj samt hur vi så småningom når fram till företagets nettovinst får bilda stomme till en senare artikel.

Resultatbegrepp

Förenade Tak

Distrikt 1 med distriktskontor i Helsingborg

omfattar landskapen Skåne, Halland, Blekinge samt Nybro, Kalmar, Ljungby och Älmhults kommunblock. Ansvarig för distriktet är Jan Espe anställd i företaget sedan 1957 och huvudsakligen sysselsatt med försäljning av entreprenader samt administration inom sitt distrikt. Till sin hjälp på fältet har han representanten Erik Magnusson, anställd i företaget sedan 1934, som sysslade med olika arbetsuppgifter fram till 1946 då han började resa på detta distrikt som han sedan blivit trogen. Få är de inom distriktet som han inte känner. Han hjälper Jan Espe då det gäller entreprenadförsäljningen samt sköter den kontinuerliga bearbetningen av inom distriktet etablerade byggmaterialföretag då det gäller lös pappförsäljning och övriga sakvaror inom produktförsäljningsavdelningen. Där finns även en arbetschef, Stig Lundmark, samt fem verkmästare.

På kontoret finns Torsten Lundh, som ombesörjer att erforderligt material finns på plats när arbetena skall påbörjas. Han sköter naturligtvis också om transporter och svarar för kommunikationerna mellan arbetsplats och arbetsledning. Rolf W. Kristiansson sköter fakturering och därmed förenad indexräkning av entreprenader, vilket kräver noggrannhet och snabbhet. Distriktet är ett av de som har den största omsättningen avseende entreprenader. Birgit Jacobsson sköter korrespondens och

Distriktschefen Jan Espe.

viss redovisning bl a kontering av leverantörsfakturor.

Entreprenadavdelningen inom distriktet sysselsätter ca 100 takmontörer. Av dessa bor ungefär 40 st i Helsingborg eller dess närhet. Övriga montörer är spridda inom distriktet.

Förutom verksamheten inom distriktet sorterar företagets entreprenadåtaganden utomlands under distrikt 1. Bland dessa åtaganden kan nämnas flera hotell- och industribyggnader i Polen. I Östtyskland har utförts entreprenad på bl a ett stort järnverk utanför Östberlin närmare bestämt Hennigsdorf med ca 25.000 m² takyta. I de flesta fall är det svenska beställare som är våra uppdragsgivare för dessa utlandsaffärer.

Jan Espe har den bestämda uppfatt-

Verkmästare Gunnar Wigström och Pelle Johnsson diskuterar ett intressant och trevligt ämne.

ningen att de svenska byggföretagen alltmer söker sig utanför Sveriges gränser och med framgång engagerar sig på europamarknaden. Deras kunskande är värdefullt och vi hoppas få del av deras framgångar.

Alf Bällgren

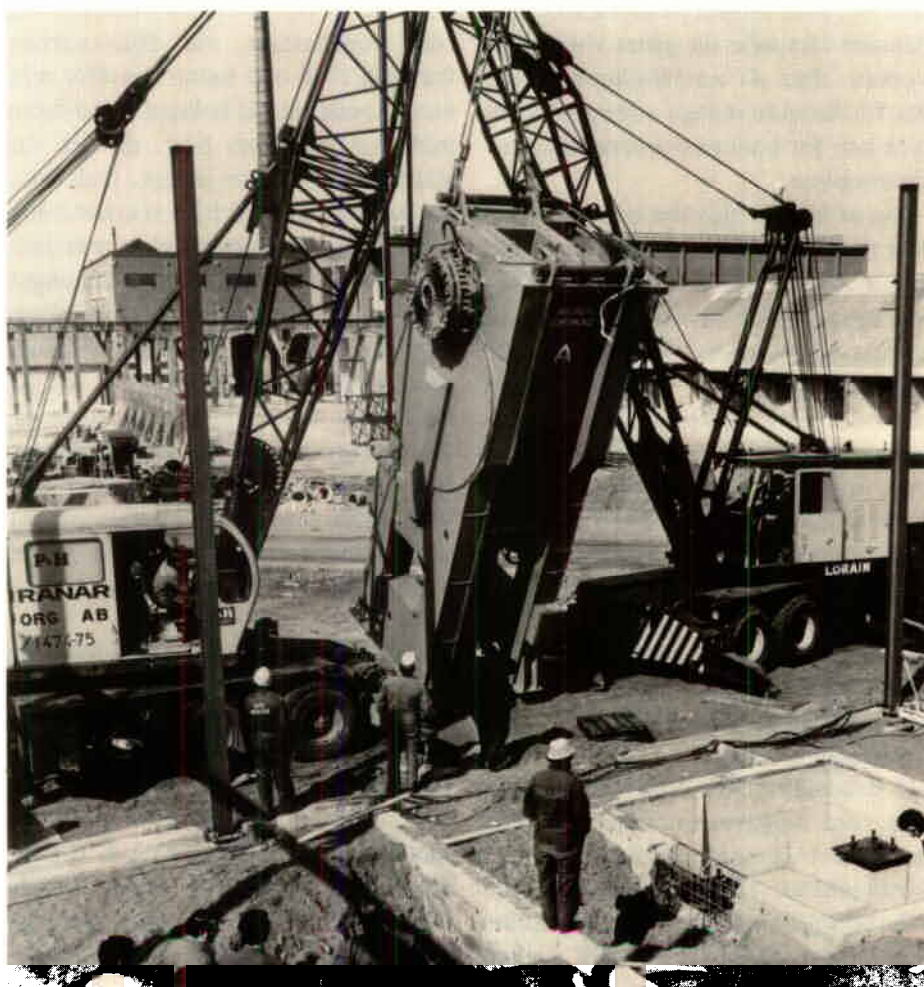
Läget under kontroll, säger Torsten Lundh och Rolf W. Kristiansson efter en titt på planeringstavlorna.

Birgit Jacobsson ser till att fakturorna hamnar på rätt plats i bokföringen.

Ny 400-tons smidespress till metallurgiska forskningen

Den 30 april lyftes den nya pressen, som väger 55 ton och kan åstadkomma en presskraft av 400 ton, på plats i exhallstillbyggnaden. Den ingår i en anläggning för pulversmidesexperiment, som håller på att uppföras. I denna anläggning ingår också en värmeinsug och en robot för hantering av de varma pulverämnena. Starten äger rum i augusti och flera intressenter såväl i Sverige som utomlands står i kö för att få studera tillverkning av nya maskindelar i anläggningen.

Pensionär med många strängar på sin lyra

Text: Ragnar Engberg

– Omställningen från aktiv tjänst till pension kan innebära problem för många. Innan jag själv gick i pension var jag nog lite orolig för att inte kunna fylla ut den ökade fritiden. Dessa farhågor visade sig emellertid ogrundade. Det har bara varit att hålla igång tidigare fritidssysselsättningar och ibland har faktiskt tiden inte räckt till.

Denna deklaration gör Allan Andersson, 66, som i slutet av förra året med pension lämnade sin tjänst vid Bjuvsverken efter 47 anställningsår. Han har fortfarande många strängar på sin lyra och för honom existerar inga fritidsproblem.

– Jag är infödd bjuvsbo och har blivit min födelsebygd trogen hela livet, berättar Allan. Min far arbetade också vid Bjuvsverken och han fick som så många andra efter storstrejken 1909 sluta vid företaget. Han återantogs när man 1911 sänkte schakt Tornerhjelms i Gunnarstorp. Anteckningsvärt är att han sedan var initiativtagare till Svenska Fabriksarbetareförbundets Avd. 11 i Gunnarstorp.

– När jag slutade folkskolan 1920 ännu ej fyllda 13 år fanns inte mycket att välja på – lantbruket, Bjuvsverken eller sjön. Jag valde lantbruket och var anställd hos bönder i Bjuv och kringliggande orter.

– I december 1923 började jag i gruvan som dragare, ett jobb som inte passade mig som mätte 185 cm i strumplästen, vilket inte var till fördel i de låga gruvorterna. Min anställning i gruvan upphörde 1930 med avsked på grund av arbetsbrist. Efter full-

gjord vämpliktstjänstgöring hade jag olika sysselsättningar, bl a nödhjälpsarbete, med avbrott för ett år på Fridhems Folkhögskola 1932–1933, en utbildning jag uppskattade mycket.

Trivsel i arbetet

– Sedan tiderna stabiliserat sig i mitten av 1930-talet behövde man inte hoppa från och till olika arbeten. Jag blev tegellastare vid Bjuvsverken fram till 1940 och sedan chaufför min återstående tid vid bolaget. Med detta jobb har jag trivts bäst, då det var självständigt fastän jäktigt. Och trivsel har jag känt vid Bjuvsverken både med arbetskamrater och arbetsledning. Nog har det varit motsättningar och nog har jag sagt min mening, kanske inte alltid i så friserade ordalag, men samarbetet har varit gott. Att jag deklarerat trivsel i arbetet, trots att lönekuvertet kunde ha varit tjockare, har kanske inte överallt fallit i god jord. Men det är min uppfattning att den som inte trivs i ett arbete har ju möjlighet att söka en annan sysselsättning.

Tidigt fackligt intresserad kom Allan 1940 med i styrelsen för Avd. 48. När han sedan valdes till dess ordförande, enligt egen utsago den förste inte gruvarbetaren som fått detta förtroende inom avdelningen, förde han ordförandeklubban i närmare två decennier. Som ordförande i den lokala samorganisationen blev han automatiskt ledamot av den centrala förhandlingsdelegationen.

Allan Andersson.

Jag tror på samarbete

När Höganäsbolaget fick sin centrala företagsnämnd i början av 1950-talet blev Allan en av representanterna för Bjuvsverken.

– Jag hade väl väntat mig mera av denna verksamhet, säger han. Nog för att arbetareparten fick framföra sina synpunkter men vi hade sedan svårt att diskutera med de mera utbildade representanterna för företagsledningen. Förhandsinformationen kunde också ha varit bättre. På denna punkt var ledamöterna i nämndens AU mera tillgodosedda och jag förstår att sekretessen ofta lade hinder i vägen för vidareinformation. Jag noterar emellertid att umgängestonen förändrat sig till det bättre och jag tror på samarbete.

Betrodd kommunalman

Redan vid 23 års ålder blev Allan kommunalt engagerad med säte i Bjuvs kommuns fullmäktige. Han var dess ordförande i sju år fram till kommunsammanslagningen med Billesholm och Ekeby. Som ordförande i skolstyrelsen kvarstår han även efter sammanslagningen, ett uppdrag som ger honom dagliga engagemang.

– Bland olika reformer på utbildningsområdet var införandet av den 9-åriga grundskolan rätt väg att skapa en jämlikhetsskola, framhåller han. Den i våra dagar debatterade frågan om betygssättningen är ett svårt pro-

blem och någon annan metod än den nu gällande kanske behövs. Bland olika förslag skulle "godkänd eller inte godkänd" vara en dålig vägledning för en arbetsgivare vid anställningsansökan. Att en elev skulle kunna påverka en lärare att höja ett åsatt betyg är väl inte heller att rekommendera. Något slags betyg på förvärvad kunskap måste emellertid finnas.

Mångårig bibliotekarie

Ett uppdrag som intresserar Allan mycket är sysslan som bibliotekarie för Bjuvs kommuns bibliotek med tjänstgöring fyra kvällar i veckan.

– Jag började som föreståndare för ABF:s bibliotek 1939. När detta i början av 1950-talet sammanslogs med kommunens bibliotek samarbetade jag med bibliotekarien Evald Johansson, välkänd för äldre läsare av

Brännpunkten. Då Evald pensionerades efterträdde jag honom med hjälp av två medarbetare. Biblioteksverksamheten har utvecklats oerhört och i mitten av detta år kommer en utbildad bibliotekarie att ersätta mig.

– Förr läste jag mycket flitigt och har efter ett tiotal års mindre aktivitet åter satt igång. Facklitteratur intresserar mig mera än skönlitteratur. Jag är mycket intresserad av hur folk har det i andra delar av världen. – På bordet ligger Sven Lindqvists bok "Jord och makt i Sydamerika" och läsningen av den fyller nu ut lediga stunder. Falk Rönnes reseskildringar tycker Allan också är en underhållande litteratur. Utöver de uppdrag han redogjort för kan ytterligare nämnas att han är ordförande i valnämnden, ledamot i en lokal och en särskild taxeringsnämnd samt huvudman i Bjuvs Sparbank.

Som nämndeman vid Helsingborgs Tingsrätt kommer han i kontakt med livets avigsidor. Inte minst som föräl-

der finner han t ex ungdomens knarkmissbruk beklämmande.

Den reslige och vitale pensionären ger en idrottsentusiast den uppfattningen att Allan har byggt upp sin kropp genom flitigt aktivt idrottsutövande.

– Cykelsporten är den enda gren jag deltagit i, berättar han. Som 20-åring tog jag första pris i Skälderviksloppet och två år passerade jag först mållinjen i loppet Helsingborg–Örkellunga. En prissamling vittnar om hans framgångar som tävlingscyklist. Jag kan som sådan se honom utveckla all den energi som präglat hans handlande livet igenom. Egen villa med stor trädgård, 1 400 kvm tomt, har gett möjlighet till avkoppling, men här har förvärvsarbetande maka fått hoppa in. Ty det är inte många kvällar i veckan Allan har varit hemma frånsett veckosluten, som han absolut velat ägna åt hemmet. I sanning en pensionär utan fritidsproblem.

Skyddsskor populärt i Skromberga

I Skromberga har vi en mycket livaktig skyddsskommitté och en låg olycksfallsfrekvens. I vårt arbete är det många gånger risk för fotskador, och skyddsskommittén ville få dem som ännu ej skaffat sig skyddsskor att använda sådana. Därför har vi haft en försäljningsdrive under en månad. 142 par skor köptes.

Hur bar vi oss åt? Jo, en liten skoutställning rullade från avdelning till avdelning, och man hade tillfälle att prova storlek och passform. Dessutom deltog alla som beställde skor under månaden i ett lotteri, där 5 par skor var vinster.

Bolaget subventionerar halva priset, och då skorna dessutom är både snygga och behagliga att gå i, blev försäljningen en framgång.

Reinhold Hansson och Erik Andersson funderar på eventuellt köp.

Är Du nöjd med företagsnämnden?

Text: Marianne Quist

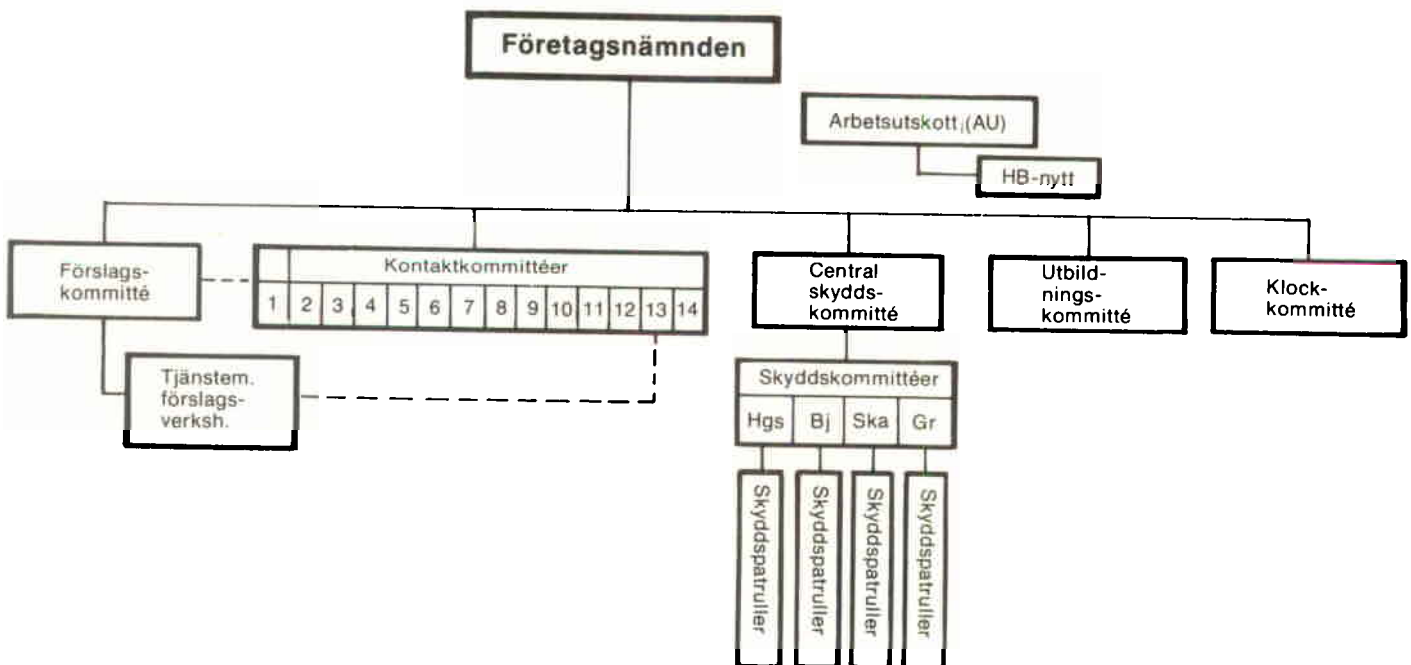
Delade meningar råder om företagsnämndens sätt att arbeta. Man tycker att informationen stannar hos nämndledamöterna och att inget väsentligt uträttas på nämndsammanträdena. En sådan kritik måste föranleda att man ser över arbetsformerna och företagsnämndens arbetsutskott har därför tagit som en angelägen uppgift att arbeta fram ett förslag till nytt arbets-

Tror man att en sak kan göras bättre vill man som regel försök komma fram till denna förbättring så fort som möjligt. Arbetsutskottet har således som mål att kunna lägga fram ett förslag till nytt arbetsätt för företagsnämnden och dess underkommittéer vid höstens nämndsammanträde. Det är därför angeläget att arbetsutskottet innan dess får del av var och ens synpunkter, så att dessa kan beaktas.

Nuvarande organisation

För att kunna ändra på någonting måste man först veta hur "någonting" fungerar. En hel del av er vet förmodligen inte hur moderbolagets företagsnämnd är uppbyggd. Av skissen framgår företagsnämndens sammansättning och några kommentarer lämnas till den.

HÖGANÄS AB:s FÖRETAGSNÄMND

Företagsnämnden (FN) består av

9 arbetsgivarrepresentanter:

Ernst Geijer – VD och ordf
Mats Bergqvist – produktionschef Metallurgi
Yngve Bohlin – platschef i Skromberga och Hyllinge
Arne Gustafsson – chef för Gruvavdelningen
Lennart Hardenby – chef för NVSK och Kraft- o värmeavd.
KG Paulson – divisionschef Byggmateriäl och Eldfast
Lennart Sjöberg – platschef i Bjuv
S Ivar Svensson – teknisk chef
Rune Synnelius – administrativ chef

9 LO-representanter

Egon Jönsson – avd 66 Höganäs
Egon Nilsson – „
Sten Sjögren – „
Hans Petersson – avd 48 i Bjuv
Gösta Green – „
Olof Streifert – „
Karl-Erik Green – avd 29 Skromberga
Hans Larsson – „
Allan Schrewelius – „

3 SIF-representanter

Björn Pettersson – Höganäs
Karl-Erik Karlén – „
Åke Schönhult – „

2 SALF-representanter

Knut Jensen – Bjuv
Bertil Johansson – Höganäs

Sekreterare

Marianne Quist
 FN sammanträder fyra gånger om året.

Arbetsutskottet (AU), som är ett förberedande utskott till FN, består av 4 ledamöter:

från arbetsgivaren *Rune Synnelius*
 .. LO *Egon Jönsson*
 .. SIF *Björn Pettersson*
 .. SALF *Bertil Johansson*
 Sammanträder minst 4 gånger om året.
 AU är ansvarig utgivare av HB-nytt.

Förslagskommittén har till uppgift att värdera inkomna förslag och rekommendera dem till belöning. Beslutande instans är FN. Förslagskommitténs ledamöter är:

S Ivar Svensson – Ordf
Åke Schönhult – Höganäs
Egon Jönsson – „
Rudolf Schier – „
Lennart Sjöberg – Bjuv
Valter Florin – Skromberga
Hans Larsson – „

FN:s sekreterare är även förslagskommitténs sekreterare.

Förslagskommittén sammanträder minst 4 gånger om året.

Kontaktkommittéerna (Kk) är 14 st. 12 av dem representerar driftsenheter, 1 tjänstemännen och 1 arbetsledarna.

Kontaktkommittéerna är:

Kk Centralverkstaden
 .. Transportavdelningen
 .. Kraft- o värmeavdelningen
 .. Metallurgiska avd
 .. Eldfasta driften
 .. Plast-, byggplast- o stengodsfabr.
 .. Centrallaboratoriet
 .. Takpappfabriken
 .. Skrombergaverken
 .. Hyllingeverken
 .. Bjuvsverken
 .. Bjuvs gruva
 .. Tjänstemännen
 .. Arbetsledarna

Varje kontaktkommitté består av arbetsgivarrepresentanter och arbetarrepresentanter. Antalet ledamöter varierar mellan 4 och 12 beroende på driftsenhetens storlek.

Centrala Skyddskommittén med underkommittéer är ombildad och arbetar på prov sedan juli 1973.

Centrala skyddskommittén handlägger frågor inom arbetarskydd, ergonomi, hygien och miljö samt frågor som genom lagar gäller överenskommelser som åvilar skyddsorganisationen. Sammanträder 2 gånger om året.

Centrala skyddskommitténs ledamöter är från företaget:

S Ivar Svensson, ordf – teknisk chef
Mats Bergqvist – produktionschef Metallurgi, Höganäs och Bohus
Kjell Ekdahl – driftsingenjör, Gruvavd.
Valter Florin – produktionschef i Skromberga
Knut Arne Nilsson – chef för Arbetsbyrå
Rolf Näsström – chef för Anläggningsavdelningen
Curt Peterson – skyddsingenjör
Lennart Sjöberg – platschef i Bjuv
Joachim von Wachenfelt – produktionschef Eldfast, Höganäs

Utskottet för tjänstemännens förslagsverksamhet är ett förberedande utskott till förslagskommittén med uppgift att värdera förslag inkomna från tjänstemän.

Ledamöterna är
Rolf Julin – Höganäs – Ordf
Karl-Erik Karlén – Höganäs
Åke Schönhult – „
Rudolf Schier – „
Knut Jensen – Bjuv

Ordf Bengt Andersson

.. *Bertil Olsson*
 .. *Otto Ericsson*
 .. *Åke Schönhult*
 .. *Joachim von Wachenfelt*
 .. *Berne Liljegen*
 .. *Karl Leander*
 .. *Göran Bäckmark*
 .. *Valter Florin*
 .. *Björn Hallberg*
 .. *Lennart Sjöberg*
 .. *Arne Gustafsson*
 .. *Rune Synnelius*
 .. *S Ivar Svensson*

Kontaktkommittéerna är forum för information och samråd i frågor av lokalt intresse och sammanträder minst en gång i kvartalet på lämplig tidpunkt i anslutning till FN-sammanträdena. Kontaktkommittéerna behandlar även inkomna förslag.

från LO:

Elvin Kroon – avd 66, Höganäs
Åke Pedersen – „
Egon Sandberg – „
Sten Sjögren – „
Torsten Jönsson avd 48, Bjuv
Olof Streifert – „
Karl-Erik Green – avd 29, Skromberga

från SIF:

Arne Lundin, Höganäs

från SALF:

Sven Croona, Höganäs

Adjungerade:

Jan Sjöholm – företagsläkare
Jan Wängnerud – yrkeshygieniker

Utbildningskommittén består av 3

representanter från företaget:

Rolf Julin – ordf
Sten Ahlfors
Henrik Hansson
 1 representant från SIF:
Björn Pettersson
 1 representant från SALF:
Rudolf Schier

Utbildningskommitténs syfte är att dra upp riktlinjer för de anställdas utbildning.

Till slut har vi Klockkommittén som arrangerar klockutdelning till anställda med 25 års sammanlagd anställningstid inom Höganäsconcernen.

Ömsesidig information

Om vi ser på en dagordning från ett tidigare FN-sammanträde ser den ut så här:

Konjunktur- och marknadsöversikt
VD-information före styrelsens sammanträde
Produktionsöversikt
Rapport från kontaktkommittéernas verksamhet
Rapport från förslagskommittén
Övriga frågor

Den som bevistat ett FN-sammanträde har kunnat konstatera att informationen är något ensidig. Informationen från företaget och dess verksamhet har tagit större delen av tiden. Övrig tid har ägnats åt rapportering från skyddskommittén, förslagskommittén och kontaktkommittéernas verksamhet. Som synes något snedvridet.

Information från företaget meddelas, det har vi sett. Stannar den hos nämndledamöterna? Det kan finnas frågor som under en viss tid måste hållas inom en trängre krets och givet är att nämndledamöterna inte kan ställas till svars för att de då håller tyst. Den mesta informationen är dock inte konfidentiell och skall vidarebefordras till övriga anställda. Men hur? Vi har ingen direkt länk som förmedlar informationen till kontaktkommittéerna för vidarebefordran till den anställde. Det finns de nämndledamöter som samlar ihop sin egen avdelning för information efter varje FN-sammanträde, men alla avdelningar har inte någon egen representant i FN. Visserligen hänger vi ut protokollen från sammanträdena på anslagstavlor så att vem som helst kan läsa. Men ett protokoll är ingen rolig läsning och inte detsamma som en muntlig återgivning.

Information från underkommittéerna och om de anställdas syn på saker och ting är det dåligt beställt med. Kan det bero på att nämndledamöterna är dåligt förberedda inför FN-sammanträdet? Har de fått tillräckligt med underlag i tid från kommittéerna för att kunna förbereda sig? Informationsmediet från t ex kontaktkommittéerna till FN är ett sammandrag av Kk:s protokoll som muntligen läses upp på FN-sammanträdet i slutet av detta. Om jag nämner att ett sammanträde kan vara från halv nio till halv tre, förstår var och en att intresset inte kan vara så stort för denna rapportering. Eftersom kontaktkommittéerna var och en för sig är ett forum för information och samråd i frågor av lokalt intresse kan vi konstatera att kontaktkommittéerna tillsammans är forum för information och samråd i frågor av *hela moderbolagets intresse*. Det är därför av stor vikt att just informationen från kontaktkommittéerna når FN.

Hur löser vi det?

Arbetsutskottet anser att pudeln kärna är just kontaktkommittéerna och går ut ifrån att i första hand ändra på sammansättningen och arbetssättet i dessa.

Som underlag för en diskussion mellan Dej och Dina arbetskamrater följ ner nedanstående förslagspunkter:

A. Indelning i kontaktkommittéenheter:

1. Stabsavdelningar
2. Anläggningsavdelning
3. Materialavdelning
4. Kraft- o Värmeavdelning
5. Pulververket/Svampverket
6. Murbruksfabriken
7. Specialtegel fabriken
8. Plastfabriken, Stengodsfabriken,
9. Byggplast
Takpappfabriken
10. Centrallaboratoriet
11. Skromberga
12. Hyllinge
13. Bjuv
14. Bjuvs Gruva
15. SIF/CF
16. SALF
17. LO

B. AU utformar regler för kontaktkommittéernas sammansättning. Antal? Nu är det endast driftssidan som är representerad. Skall t ex även försäljare, forskare, planerare, kontorister ingå i resp enhet? Varför uppdelning av ledamöterna i arbetsgivare – arbetare? Kan man inte istället välja en representant från varje arbetsställe och som representerar sin befattning? T ex en driftsledare, en lagerman, en pressare, en kontorist, en stampare osv.

C. Resp enhet skall utse sina representanter. AU fastslår valet.

D. Kontaktkommittéerna skall lägga sina sammanträden 1 månad före varje FN-sammanträde och inom 1 vecka efter varje FN-sammanträde. Således minst 8 sammankomster/år.

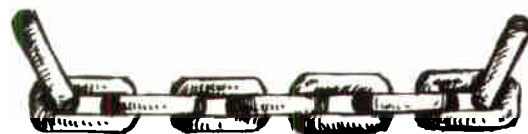
E. Kk-sammanträdet före FN-sammanträdet skall bl a förbereda ärenden som Kk önskar ta upp till behandling i AU. Anteckningar om sådana ärenden samt protokoll från sammanträdena skall insändas till FN:s sekreterare, som sammanställer dem till AU. Ärenden som AU anser bör behandlas i FN tas upp på FN:s dagordning. Övriga ärenden rekommenderas annan åtgärd och återgår till Kk.

F. Kk skall ha intim kontakt med övriga sidokommittéer. Således utbildningsfrågor remitteras till utbildningskommittén, skyddsfrågor till resp skyddskommitté.

G. Inom 1 vecka efter varje FN-sammanträde skall en FN-ledamot informera Kk om vad som behandlats på FN-sammanträdet. Om någon Kk-enhet inte har någon representant i FN får AU utse en FN-ledamot att ta hand om informationen.

H. Varje Kk-ordförande bör i största möjliga utsträckning informera de anställda inom sin egen enhet.

Har Du några synpunkter efter att ha läst igenom ovanstående tala om dem för arbetsutskottet eller någon av kontaktkommittéordförandena. Företagsnämndens arbete berör oss alla!

– Allt som sker inom FN påminner i högsta grad om elefanternas kärleksliv.
– Hur menar Du?
– Jo, allt försiggår på högsta nivå, en massa damm rörs upp och så får man vänta på resultatet i årtal.

Handöl på fritiden

Handölsfjällen med kringliggande sjöar är ett av vårt lands mest frekventerade turistområden såväl sommar som vintertid. Inom Åre kommun finns för närvarande ca 2000 bäddar i hotell och stugbyar för våra gäster utifrån. Det nu påbörjade sk "Åreprojektet" kommer fullt utbyggt (om ca

10 år) att tillföra området 6000 nya bäddar i självhushållslägenheter.

De anställda vid Handöls Täljstens AB är naturligt nog sedan generationer tillbaka bortskämda med livet nära naturen. Jakt och fiske, skidåkning och fjällvandringar är allas gemensamma intresse.

Motiv från Sylarna.

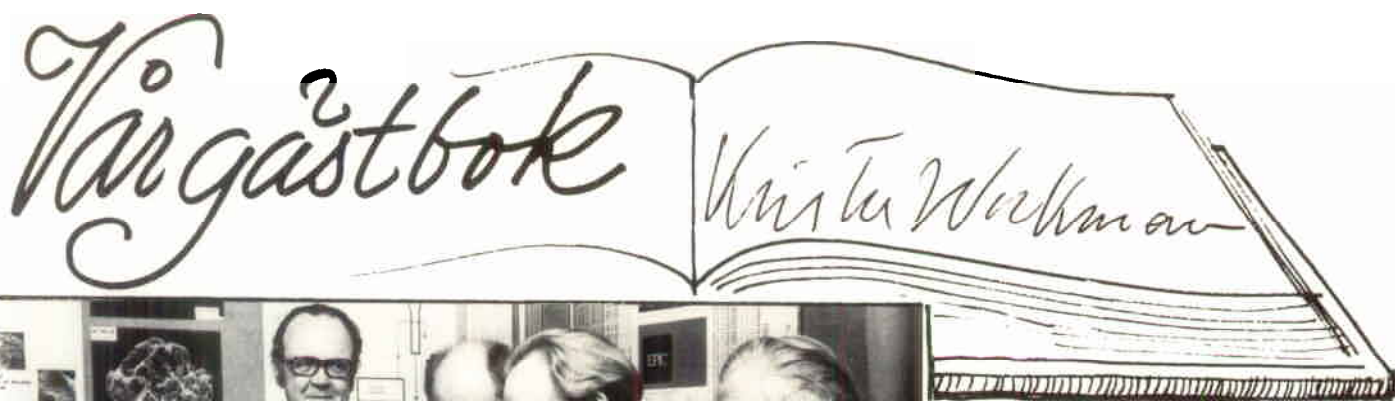
Hängbron vid Handölsforsen.

Här har Rune Larsson, i vardagslag förman i täljstensfabriken och fritidsbonde på gården Bunnerviken, fångat en laxöring på 6 kilo. Sondottern Anita är med och beundrar fångsten.

Olle Christmansson är en mycket duktig skytt och ripjägare, då inte administrationen fjättrar honom vid stol och telefon.

Onsdagen den 29 maj besökte riksbankchef Krister Wickman Höganäs. Vid besöket på Höganäsbolagets centrallaboratorium demonstrerade bergsingenjör Otto Struglics ett Scanning elektronmikroskop för riksbankchefen och direktörerna Ernst Geijer, PG Arbstedt och Sven Hulthén.

Informationsträffen för skyddsombuden mottogs positivt

Lördagen den 23 mars 1974 kallade Höganäs AB samman alla sina skyddsombud, driftschefer och förmän till en informationsträff i Höganäs Folkpark. Ingenjör Knut Arne Nilsson, Arbetsbyrån, redogjorde för Bolagets nya organisation på arbetskyddets område.

Avdelningschef Arne Westlin från Kungl. Arbetarskyddsstyrelsen medverkade med en redogörelse om den nya arbetarskyddslagen och dess tillämpning efter den 1 januari i år.

Yrkesinspektör Arne Pålsson redogjorde för yrkesinspektionens utbyggnad och dess arbetssätt. Direktör S Ivar Svensson, som är ordförande i Centrala skyddskommittén, lämnade därefter ordet fritt.

S. Ljunggren, som är skyddsombud på Plastfabriken och författare till dessa rader, tyckte det var trevligt att Centrala skyddskommittén var nöjd med den nya ordningen och undrade om någon utanför kommittén var det. I dag råder samma avstånd mellan skyddsombuden och Centrala skyddskommittén som det råder mellan medlemmarna i en kontaktkommitté och företagsnämnden. På pappret kan en sak verka mycket bra men fungerar dåligt i praktiken.

Efter diverse resonemang för och emot bjöd företaget på lunch som avslutning. Många röster hördes då kring borden om att en sådan här skyddsträff borde ordnas minst en gång om året. Den var nyttig. Många

synpunkter kom fram om skyddsarbetet och frågor kunde ställas till företagsledningen direkt. Jag tror nog man allmänt uppfattade ledningens inställning till Skydds- och miljöarbetet som positivt, vilket naturligtvis betyder mycket när det gäller att få pengar till kostsamma miljö- och skyddsinvesteringar.

Jag instämmer med många runt borden: En ny träff om ett år är önskvärd. Den bidrar även till att i någon mån minska främlingsskapskänslan till Centrala skyddskommittén. Vi kanske då lär känna ledamöterna.

*Skyddsombudet Sven Ljunggren
Byggplastavd.*

Från 13 till 70

Vårt arbetsliv, från första feriejobbet till folkpensionen, har åldersgränser, som medför vissa rättigheter och skyldigheter i och med att de nås.

Denna sammanställning – tidigare införd i tidningen Arbetsgivaren anger de bestämmelser, som är av speciellt intresse för arbetsmarknaden. Listan har efter publiceringen i Arbetsgivaren kompletterats på några punkter.

Sammanställningen är gjord av **Björn Ström, SAF**, och är aktuell juli 1974. Vissa 20-årsgränser skall på sikt anpassas till den nya myndighetsåldern. Utredning pågår.

(Om Du vill spara på artikeln går den lätt att ta ur tidningen.)

13 Under ferietid får den som fyllt 13 år utföra vissa arbetsuppgifter av synnerligen lätt beskaffenhet.

14 Den som fyllt eller under kalenderåret fyller 14 år får som regel användas i icke industriellt arbete. Efter dispens får vederbörande även användas till hantverks- eller industriellt arbete, om detta påkallas av hänsyn till bl a yrkesutbildningen.

15 Den som fyllt eller under kalenderåret fyller 15 år får användas till hantverks- eller industriellt arbete.

16 I nattvilan om minst 11 timmar varje dygn skall ingå tiden mellan kl 19 och 06 för den som ej fyllt 16 år. Dispens kan under vissa förutsättningar medges för arbete mellan kl 19 och 22.

- För varje barn under 16 år utgår allmänt barnbidrag med 1 500 kronor per år (1 januari 1974).

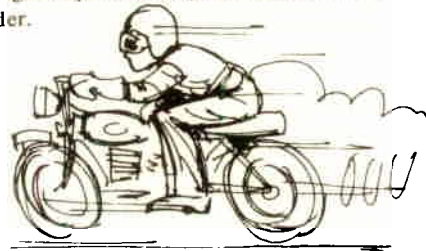
- Bostadsbidrag samt utrustningsbidrag enligt arbetslöshetsförsäkringen utgår – utöver dagpenning – till den som har barn under 16 år.

- Om en värnpliktig har barn under 16 år, är denne berättigad till familjebidrag.
- Till handikappade barn under 16 år, som är i behov av särskild tillsyn och vård i avsevärd omfattning, utgår vårdbidrag.
- Begravningshjälp kan utgå till maka eller barn under 16 år om familjeförsörjaren avlider under militärtjänstgöring.
- Familj med barn under 16 år äger rätt till förvärvsavdrag.
- Änkepension från AFP utgår till änka som har barn under 16 år i hemmet.

- Barn under 16 år äger rätt att utfä samma ersättning för sjukvård som vuxna, dock utan att behöva betala avgift.
- Med förmyndarens samtycke äger 16-åring rätt att själv driva näring.
- 16-åring har rätt att själv byta anställning, om vårdnadshavaren medgett den första. I regel råder 16-åring själv över vad han genom eget arbete förvärvat.
- Från och med den månad man fyller 16 år sker inskrivning i allmän försäkringskassa.

- Rätt till ATP grundas på inkomst av förvärvsarbete fr o m det år den försäkrade fyller 16 år t o m det år han fyller 65 år.
- Den som fyllt 16 år, men ej 67 år, kan få förtidspension från folkpensioneringen.
- Dagpenning från arbetslöshetsförsäkringen kan tidigast utgå från 16 års ålder.
- I nattvilan om minst 11 timmar varje dygn skall för den som fyllt 16 men ej 18 år, ingå tiden mellan kl 22 och kl 05. För visst slag av arbete, eller visst arbetsställe, gäller annan tid om 7 timmar i följd mellan kl 22 och kl 07. Dispens kan medges under vissa förutsättningar.
- Barn över 16 år, som deltar i undervisningen i grundskola eller motsvarande undervisning i annan skola, äger rätt till förlängt barnbidrag med 125 kronor per studiemånad.
- När den försäkrades barn fyllt 16 år utgår ej längre barntillägg till ålders- och förtidspension enligt folkpensioneringen.
- Invaliditetstillägg och invaliditetsersättning enligt folkpensioneringen kan utgå från 16 års ålder.

- Den som fyllt 16 år äger rätt att ta körkort för lätt motorcykel och traktor.
- Den som fyllt 16 år äger rätt att delta i lönsparande.

• Det nya kontanta arbetsmarknadsstödet omfattar arbetslösa som fyllt 16 men ej 67 år.

17 Förtidspension från ATP kan tidigast börja utgå från 17 års ålder.

- Tjänstemän under 17 år faller ej under vissa HTF-avtal om allmänna anställningsvillkor.
- Familjebostadsbidrag kan utgå till familjer med barn under 17 år.
- Dödsfallsersättning efter avliden maka/make till försäkrad arbetstagare enligt TGL utgår om någon av makarna har hemmaboende barn under 17 år.
- Tillägsbelopp enligt TGL utgår om det finns barn under 17 år efter avliden arbetstagare. För barn mellan 17 och 21 år är beloppet avtagande.
- Barn under 17 år äger rätt till fri folktandvård.
- Tandvårdsförsäkringen omfattar försäkrade som fyllt 17 år.

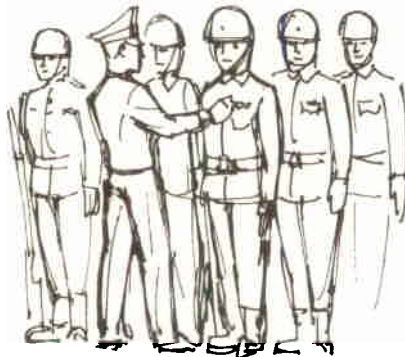

18 Vid 18 år blir man myndig och råder över sig och sin egendom (fr o m 1 juli 1974).

- Vid 18 år får man rösträtt vid allmänt val (fr o m 1 juli 1974).
- Tjänstemän under 18 år faller ej under SIF/SALF/CF-avtalen samt vissa HTF-avtal om allmänna anställningsvillkor.
- Den som är under 18 år får inte användas i underjordsarbete. Dispens kan medges, när särskilda skäl föreligger.
- 11 timmars nattvila gäller för arbetstagare under 18 år. Dispens kan lämnas i vissa fall (jfr ovan under 16 år).
- Barnpension enligt folkpensioneringen utgår till barn under 18 år, vars far eller mor eller båda föräldrar avlidit.
- Om den som är under 18 år deltar i kurs för religionsundervisning eller sådan yrkes- eller fortsatt skolundervisning, för vilken kostnaden helt eller delvis betalas av staten eller kommunen, är arbetsgivaren skyldig lämna den minderårige erforderlig ledighet härför.
- Med undantag för nödfallsarbete får den som är under 18 år icke i något fall användas till arbete mer än 10 timmar om dygnet eller 54 timmar i veckan. Dispens kan medges av Arbetsmarknadsstyrelsen.
- Den som är under 18 år får endast under vissa villkor användas för vissa farliga arbeten. Han får inte användas till målningsarbeten med blyfärg innehållande blykarbonat eller blyulfat. I särskilda fall kan dispens medges.
- Person under 18 år som vållar personskada eller sakskada, skall ersätta skadan i den mån

så anses skäligt med hänsyn tagen till ålder, handlingens beskaffenhet, föreliggande ansvarsförsäkring m m.

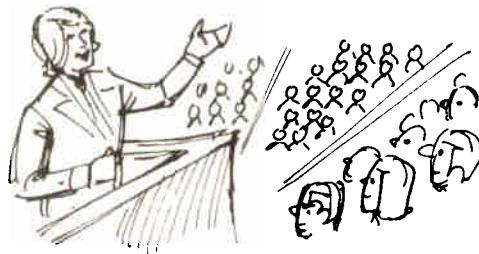
- Rätt till avdrag för underhållsbidrag för icke hemmavarande barn, gäller för barn under 18 år.
- Till person under 18 år får ej utskänkas öl.
- Vid 18 år kan man ingå äktenskap utan särskilt medgivande.
- Utan vårdnadshavares samtycke äger 18-åring rätt att själv taga anställning.
- Föresättning för hänskjutande av frågan om uppsägning på grund av enskild arbetares förhållande till Arbetsmarknadsnämnden är, att arbetaren varit fortlöpande anställd hos arbetsgivaren sedan minst 9 månader, och att han fyllt 18 år.
- Tvist om uppsägning på grund av enskild tjänstemans förhållande kan hänskjutas till avgörande av Tjänstemarknadsnämnden. Föresättningen är, att tjänstemannen uppnått 18 års ålder och har en sammanhängande anställningstid om minst 12 månader.
- Arbetare över 18 år får användas till övertidsarbete under högst 6 timmar i veckan avseende nödvändiga förberedelse- eller avslutningsarbeten.
- Allmän övertid får utan särskilt tillstånd uttas av arbetstagare över 18 år under högst 48 timmar per 4-veckorsperiod eller 50 timmar under en kalendermånad; dock högst 150 timmar (fr o m 1 januari 1971) under loppet av ett kalenderår. Är behovet av övertid trängande, kan ytterligare 150 timmar per kalenderår beviljas av Arbetsmarknadsstyrelsen.

- Enligt värnpliktslagen är svensk man värnpliktig från och med det kalenderår, under vilket han fyller 18 år.
- Till tjänsteman, som fyllt 18 (i vissa HTF-avtal 17) men ej 21 år, utgår sjuklön under insjukningsmånaden och följande månad.
- Till kvinnlig tjänsteman över 18 (i vissa HTF-avtal 17) år utgår havandeskapslön, om hon har minst ett anställningsår i följd före första tjänstledighetsdagen.
- Den som fyllt 18 år äger rätt att ta körkort för bil.
- TGL utgives med ett grundbelopp till förmånstagare efter avliden tjänsteman som fyllt 18 år och som dör före pensionsåldern.
- Sjukförsäkring enligt AMF gäller när den anställda fyllt 18 år.
- Anställd som fyllt 18 år har enligt ITP-planen rätt till tjänstegrupplivförsäkring.
- Den som fyllt 18 år äger hyra bostad för eget bruk.

19 Barnpension från ATP kan utgå till barn, som inte fyllt 19 år.

- Barn efter försäkrad, som avlidit på grund av yrkesskada, får till 19 års ålder livränta. I särskilda fall kan livräntan utgå till 21 års ålder.
- Den som fyllt 19 år äger rätt att ta körkort för tung lastbil samt övningsköra med buss.

20 20-åring kan väljas till riksdagsledamot, landstingsledamot och kommunalfullmäktig.

- Den som fyllt 20 år äger rätt att ta trafik kort.
- En studerande bl a vid gymnasium, vissa yrkesskolor, fackskolor etc, som påbörjar sin utbildning före 20 års ålder, kan få studiebidrag i form av studiebidrag med 125 kronor per studiemånad jämte tillägg. Studerande, som fyllt 20 år, erhåller studiemedel med högst 11 060 kronor per läsår.
- Den som fyllt 20 år kan erhålla utbildningsbidrag för arbetsmarknadsutbildning om risk för arbetslöshet föreligger.
- Den som fyllt 20 år äger tullfritt till Sverige införa 3/4 l starksprit, 1 l vin, 2 l öl och 200 cigaretter.
- För ansluten arbetstagare till TGL som avlidit efter fyllda 20 år utgår helt grundbelopp bl a till maka/make, omyndiga barn eller föräldrar.

21 För tjänsteman, som fyllt 21 år och varit anställd minst ett år i följd hos företaget, utgår sjuklön under tre månader utöver insjukningsmånaden.

- Invalidpensionsskydd inträder enligt ITP-planen fr o m månaden efter den under vilken tjänstemannen fyller 21 år.
- Familjepension enligt ITP-planen utgår till änka (oavsett ålder) och/eller barn under 21 år efter avliden manlig tjänsteman, som fyllt 28 år. Upphör att gälla vid nytt äktenskap.
- Särskild änkepension enligt ITP-planen utges till änka efter manlig tjänsteman som fyllt 21 år, om hon ej får änkepension från ATP på grund av att äktenskapet varat mindre än 5 år och är barnlöst. Upphör vid nytt äktenskap.

23 Om ej annat fastställts i enskilt avtal gäller enligt flertalet SIF/SALF/CF-avtal en månads uppsägningstid för tjänsteman, som ej uppnått 23 års ålder.

25 Vid yrkesskada före 25 års ålder skall vederbörandes inkomst successivt uppräknas enligt särskilda regler.

- Arbetstagare under 25 år äger rätt till en månads uppsägningstid enligt lagen om anställningsskydd som träder i kraft 1 juli 1974.
- Arbetsgivare, som anställer person under 25 år vilken är arbetslös, kan erhålla särskilt utbildningsbidrag (gäller från 1972/73).

forts sid. 25

Från företagsnämnderna

MODERBOLAGET

Företagsnämnden höll sitt sammanträde på Bruksgården i Höganäs den 22 maj. Dagordningen för dagens sammanträde var uppgjord så att förmiddagen hade vikts åt information från företaget och företagsnämndens underkommittéer och eftermiddagen till diskussioner av olika slag.

Inget är så bra utan det kan bli bättre

är direktör Rune Synnelius motto när det gäller företagsnämndens arbetsformer. Han inledde informationen genom att lämna en rapport från Arbetsutskottet och nämnde bl.a. att ledamöterna bedömt det som en viktig fråga att behandla hur företagsnämnden skall fungera, både när det gäller nämndsammanträdenas arbetsform och underkommittéernas verksamhet. Arbetsutskottet har ansett att informationen från företaget varit bra och omfattande – om kritik skulle ges har den varit så omfattande att knappast någon tid funnits kvar för information från de anställda. Arbetsutskottet har därför sett som ett önskemål att informationen från företaget koncentreras. Och detta trodde Rune Synnelius att Herrar föredragande skulle klara av utan att därför tappa bort några väsentligheter i informationen. Mer tid skulle då kunna avsättas till frågor som berör de anställda och som är av sådan art att de bör tas upp till diskussion i företagsnämnden. Som exempel nämnde Rune Synnelius att på dagordningen hade tagits upp en punkt "Personalutrymmen". Arbetsbyrån och byggnadskontoret håller på och förbereder denna fråga och Arbetsutskottet

har ansett att det är av vikt att detta ärende tas upp i FN på ett tidigt stadium även om ett färdigt förslag inte föreligger. Det är ju inte så att vi här i företagsnämnden skall sitta och diskutera färdiga förslag, sade Rune Synnelius. FN skall ha möjlighet att ge sina synpunkter till stöd för fortsatta utredningsarbeten. Rune Synnelius underströk till slut att sammanträdes dagordning fick ses som ett försök och att ledamöterna efter sammanträdet fick ge sina synpunkter på hur de upplevt dagens arbetsformer i nämnden.

20% av företagets vinst för 1974

räknad före disposition och skatt skall avsättas till en speciell fond för att under den kommande 5-årsperioden användas till arbetsmiljöfrämjande investeringar (enligt en proposition från regeringen). Detta skall gå till så att om majoriteten av företagsnämnden tillstyrker går ärendet till Stockholm för beviljande. Tidpunkten är ännu ej bestämd när pengarna får disponeras ur fonden.

I sin information inför styrelsemötet meddelade direktör Ernst Geijer vilka miljövårdsärenden som kommer ifråga med anledning av denna proposition. Miljövårdsärendena är Central dammsugning i svampverket för att förbättra den inre miljön i svampverket (750 tkr)

Nytt siktbatteri i Skromberga (100 tkr).

Anordning för tömning av pegmatit i MB 64 Skromberga, för att eliminera dammbildning och silikoserisker (55 tkr)

Elektrifiering av traversvagn vid sättning T1-T5 Skromberga (25 tkr)

Inredande av matrum i anslutning till pappmaskin 2 och 3. Takpappfabriken (9 tkr)

Automatisk säckpåsättare för packmaskin. Murbruksfabriken (95 tkr)

Ombyggnad av krosskällaren vid kulkvarnsavd i Murbruksfabriken. (55 tkr)

Övriga investeringar:

8 st 80 tons egalisatorer efter bandugnarna 10 och 11. Met.avd. (1,8 mkr)

1 st elugn för screentryckta plattor m m Skromberga. (156 tkr)

Tvättutrustning för arbetskläder belägen i Höganäs (300 tkr)

Ernst Geijer meddelade även att någon övergång från eldningsolja 1 till eldningsolja 4 inte längre är aktuell i Skromberga och Pulververket. Skillnaden i pris är idag inte så stor att den uppväger de nackdelar man får vid övergång till eldningsolja 4.

Högkonjunkturen fortsätter för järnpulvret

Direktör Mats Bergqvist inledde konjunktur- och marknadsöversikten från Metallurgiska Divisionen med att visa en tabell över bilindustrins marknadssituation och nämnde att trots att bilindustrin tappat avsevärda leveranser, har vi inte haft kännning av det på PM-sidan, fastän hälften av PM-pulvret går till denna industri. Orderstocken är tvärtom större än någonsin och leveranstiderna 3-6 månader beroende på kvalitet.

Ernst Geijer nämnde att den stora orderstocken bl.a. beror på att kunderna p.g.a bristsituation täcker in sina behov för en längre tidsperiod.

Totalt kvantitetsmässigt i jämförelse med förra året har vi en uppgång med 22% och 8% över budget. Speciellt på Japan är det värt att notera att PM-sidan gått upp med 23%, medan vi ligger lägre än budget beroende på att vi fått ransonera vårt utbud på den japanska marknaden. Det här avspeglar en konsumtionsökning i Japan som är mycket intressant. Å andra sidan vet vi att japanerna själva åter satt igång med investeringar för att öka sin pulverkapacitet. När oljekrisen kom avbröt de en del investeringar och i det läget fick vi komma in och våra leveranser ökade därmed.

Totala intäktskurvan visar att vi för närvarande är 43% bättre än motsvarande tid förra året och 7 % bättre än budget. Budgetsiffran lär vi kunna hålla. Vi har prishöjningar både på PM-pulver och svetspulver vid två olika tillfällen i år. I siffran 43% ökade intäkter avspeglar sig dels kvantitetshöjning och prishöjning dels en svängning mot dyrare kvaliteter. Mats Bergqvist avslutade sin information med en rapport från forskningen och nämnde bl a att vi håller på att installera den nya smidespressen i Centrallaboratoriet. Den kommer att funktionsprövas i mitten av juni. När vi anslutit en ny glödningsugn skall vi efter semestern sätta igång med ett utvecklingsprogram för olika intressenter – såväl tillverkare av sinterdetaljer som bitillverkare. Vi räknar med att ligga i spetsen för utvecklingen.

Råmaterial – ett stort problem

Råmaterialsituationen är väldigt pressad och har lett till att vi fått vidkännas kraftiga prishöjningar, sade överingenjör Tommy Bergdahl i rapporten från Eldfasta Divisionen. Vi vet inte om prishöjningarna är slut. Det finns en tendens till att stegringarna på råmaterialpriserna har upphört. Man har t o m på vissa sektorer sett en viss nedgång.

Vi upplever en högkonjunktur på samtliga marknader och omsättningen i relation till förra året har stigit med 37,5%. När det gäller *chumottetegel* ligger vi något över budget. Vi har där en tillfredsställande sortimentsavridning. Vi har kunnat minska något på lågprismaterial från Bjuv och få kapacitet över till produkter med

högre priser. Beträffande *specialtegel* upplever vi en högkonjunktur som aldrig tidigare. Vi ligger i n produktionsmässigt ung 20% över budget. Det innebär att vi har ett gott utnyttjande av maskinparken och tillgänglig personal. *Mas-sasidan* är den del som drabbats av dåliga utleveranser till cementindustrin. Vi har dock stor orderbeläggning, som vi kommer att leverera fram mot hösten.

Den ekonomiska utvecklingen för *Höganäsarbeten* följer budget. Vi har tagit på oss mer uppdrag än vi ursprungligen hade avsett för 1974, vilket innebär att vi behöver få hjälp med arbetskraft. Vi har tidigare temporärt kunnat låna tysk arbetskraft och vi kommer sannolikt att få göra det i fortsättningen av året också. Vi har även möjlighet att låna dansk arbetskraft.

Stort intresse för nya plattor

Utvecklingen på *plattsidan* har inte varit fullt så gynnsam som budgeterat beroende dels på leveranssvårigheter av de mest efterfrågade plattorna dels på olika störningar i marknadsbilden. Detta berättade direktör KG Paulson i sin rapport från Division Byggnadsmaterial. Han fortsatte: Vi har påbörjat uppbyggnaden av ett visst startlager av plattor i nya format, som vi vill ha fram innan vi börjar försäljningen. Intresset för de nya plattorna är fantastiskt ute på de olika marknaderna.

Vissa länder som Danmark och England har varit mycket hårt drabbade av ekonomiska kriser som haft en negativ effekt på efterfrågan i dessa länder. Vi har sjunkande byggnation i Sverige, som sätter vissa spår. Polen har råkat i valutasvårigheter och kan sannolikt inte köpa plattor i någon större omfattning under sista halvåret 1974. När vi fick reda på detta satte vi igång med en storoffensiv på andra öststatsmarknader, bl a Jugoslavien och Ungern. Detta har resulterat i stora order i dessa länder för leverans under andra halvåret i år. Vi har på så sätt eliminerat bortfallet av leveranserna till Polen.

Efterfrågan på exklusivt keramiskt material för *dekora-tionsändamål* är mycket stor. Vi har därför hos styrelsen begärt pengar till en ny ugnstrustning i Skromberga avsedd för produktion

av exklusiva plattor och för utveckling av nya glasyrtyper. Vi kommer då att få samma resurser som våra konkurrenter.

Exporten på Norge och Finland har ökat. Den nya organisationen i Norge har etablerat sig bra. Finland har själv en stortillverkare av plattor och kakel, men är utsälda och noterar långa leveranstider. Detta är en av anledningarna till att vi kommit in så bra i Finland.

Ingenjör Karl-Erik Karlén frågade hur försäljningen av de italienska plattorna går. KG Paulson svarade på denna fråga att försäljningen hittills ligger över budget och att det är en populär marknad. Problemet är att få hit så mycket som beställts. Företaget vi arbetar med har leveranssvårigheter och hade inte förutsatt att vi skulle avropa så stora kvantiteter. Vi har även vissa transport-tekniska problem. Mycket material som kommit har varit sönderslaget. Vi har fått klarhet i att sönderslagningen uppkommer i samband med rangeringar på vägen från kontinenten till Skromberga. Vi hoppas genom vissa åtgärder få ett bättre utfall av leveranserna till Skromberga.

Efterfrågan på *Hyllingetegel* är stor och orderingen ligger över budget. Vi kör för fullt och har framför allt på marktegelssidan svårt att tillfredsställa efterfrågan. Fr o m 1974 står vi ensamma för leveransen av *takpapp* till Förenade Tak. Vår utrustning här i Höganäs håller på att kompletteras och i slutet av året räknar vi med att ha nått det förutsatta produktionsmålet. Entreprenadsidan har ökat kraftigt och det sammanhänger med det utmärkte takläggningsväder vi haft. Det har varit torrt, lugnt och plusgrader, vilket är utmärkte betingelser för takläggning.

Cuprimaten – en intressant utveckling

B&T:s målningsmaskin, Cuprimaten, är en intressant utveckling. Virkeshandlarna har nu möjlighet att sälja färdigmålat material till kunden – träskyddat, impregnerat, laserat, betsat eller täckfärgat i olika kulörer. Färgförsäljningen domineras av Cuprinolprogrammet men även BRA-färgerna växer sakta men säkert. Trots väsentligt höjda priser har vi inte kunnat

märka någon minskning i efterfrågan. Den här sektorn drabbades av exceptionellt stora pris-höjningar på råvaror, vilket hade en mycket förödande effekt. Vi köper alla komponenterna till färgerna vi säljer, och utförsäljningspriset måste därför höjas i linje med höjningarna på dessa komponenter. Folk vände sig ganska snabbt vid de höjda priserna – allt skyldes på oljeshejkarna. Vi ligger väl mot budget och blir sommarvädret normalt kommer vi över.

Engelsk brasa i svensk spis

KG Paulson avslutade med information om *Handölskontoret i Stockholm*. Försäljningen av öppna spisar ökade kraftigt i och med oljekrisen. Nu ligger vi på normala försäljningssiffror igen. På den svenska marknaden har vi nått försäljningstaket. Vi gör en exportdrive på England tillsammans med National Coal Board, försäljare av rökfri kol. Vi introducerar senare spisen i Schweiz, Tyskland och Frankrike.

Öppet brev från Kjell Åraas

Instruktör Kjell Åraas artikel i Brännpunkten "Den vita fläcken på hälsovårdens karta" hade remitterats till Centrala Skyddskommittén för behandling. Ingenjör Knut Arne Nilsson redogjorde för Centrala Skyddskommitténs förslag som sammanfattningsvis går ut på följande: Frågor rörande alkoholproblem omfattas inte av den nya arbetarskyddslagen och bör därför inte falla inom skyddsorganisationens arbetsområde.

Föreslås att frågan även i fortsättningen betraktas som en personalfråga med tyngdpunkten lagd på Företagshälsovårdens medicinska verksamhetsområde.

Den alkoholvårdande verksamheten kan utökas i enlighet med förslag genom att kontaktmän i alkoholfrågor tillsätts. En kontaktnamn utses vid varje driftsenhet, kontorsenhet eller liknande.

Företagsnämnden beslöt att Centrala skyddskommittén oraaniserar en kontaktverksamhet inom företaget för alkoholproblem.

Behov av yrkesarbetare

Ingenjör Knut-Arne Nilsson informerade om personalsituationen på kollektivsidan, varvid framkom att vi har behov av 53 personer inom moderbolaget, därav en del yrkesarbetare.

Knut-Arne Nilsson fortsatte:

Vi har haft en kraftig annonskampanj, besökt förläggningar, haft kontakt med skolor, anordnat studiebesök och gett ut informationsblad om HB. Vi har haft kontakt med Färöarna, Island och Finland. Från Färöarna har vi fått 15 personer.

Följande dialoger utspann sig därefter.

Pressare Egon Jönsson: Man kan inte klaga på arbetsinsatserna för att få arbetskraft och litet utdelning har vi fått. Men vad kostar det? Vem blir lidande i en högkonjunktur när det gäller att få arbetskraft? Det är de företag som ligger lågt på lönestegen och som har en dålig arbetsmiljö. Om företaget vill vara med och konkurrera om den arbetskraft som finns, får man göra det på lika villkor.

Ernst Geijer: Den arbetskraftsbrist vi känner av har vi gemensam med hela södra Sverige. Den är lika stor om inte större i Göteborgstrakten exempelvis. Jag tror att de ansträngningar vi gör för att skaffa folk är väl värda sina pengar.

Hamnarbetare Sten Sjögren: Hur stor omsättning har vi på folk?

Knut-Arne Nilsson: I år är det 100 som slutat. Men i den siffran ingår naturliga avgångar som tillfällighetsarbetare, pensionerade och avlidna. När vi jämför omsättningen med övriga företag i nordvästra Skåne ligger vi på den bättre halvan.

Internrekrytering av tjänstemän

Intendent Rolf Jullin redogjorde för tjänstemännens personalsituation och sade bl a att här är situationen tvärtom – det är inga svårigheter att få folk. I mesta möjliga mån rekryterar vi internt. Antal tjänster är totalt 637. Ökningen under året har varit 12.

Björn Pettersson: Hur många konsulter har vi idag?

Rolf Näsström: På konstruktionskontoret har vi 15.

Rune Synnelius: Det är viktigt att vi är försiktiga med att anställa folk i en högkonjunktur.

Bättre personalutrymmen aktuellt

KA Nilsson: redogjorde för den förberedande utredning som utförts av Arbetsbyrån och Byggnadsavdelningen beträffande framtida personalutrymmen. Analysen omfattar nuläget och framtida önskemål om lunchrum, omklädningsrum, tvagningsrum och toaletter. En livlig diskussion uppkom. För att de anställdas önskemål skall kunna tillgodoses bildades en arbetsgrupp bestående av Egon Jönsson, Sten Sjögren och Egon Nilsson från de anställda samt Rune Synnelius, Knut-Arne Nilsson och Rolf Näsström från företaget.

Vi får prova oss fram

så att vi får en arbetsform som kan ge bästa möjliga information till alla parter, avslutade Rune Synnelius den livliga diskussionen som utbröt vid eftermiddagens punkt på dagordningen: "Kontaktkommittéverksamheten". Arbetsutskottets förslag att man skulle börja med att se över kontaktkommittéernas arbets-sätt och -former resulterade i beslutet att Bjuvs och Pulververket/Svampverket kontaktkommittéer blir försöksobjekt.

9 förslag gav 15 350 kronor

Företagsnämnden godkände belöning för följande 9 förslag med tillsammans kr 15 350.

Förman Sune Bohlin och fabriksarbetare K Hansson: Direktglasering; Sorterare Allan Engdahl: Förstärkning av tejpållare; Filare CA Olsson: Monteringstång för Hadeff spärr-block; Reparator P Zimmerdahl: Modifiering av matare för jämn tömning av de olika facken i egalisatorer; Reparator Jan Hjelm: Ändring av bandsmörjning; Packare Tage Svensson: Förbättrad tätning mellan fasthållningsdon och kapslar; Instruktör Kjell Åraas: Ändring av borstar för ytterputsning; Förman Bertil Magnusson: Avskrapa vid impregnering av cellulosapapp Maskin III; D:o av lumpapp Maskin I; Förman Karl Bolinder; Brännkurvblanketter för Experimenthallen.

Q

Bönnelyche & Thuröe AB

Malmö

Sammanträdet hölls den 30 maj i Höganäs.

Hela dagen hade reserverats för besöket hos Höganäs AB. Programmet inleddes med genomgång av Pappfabriken, vilken fabrik av naturliga skäl har ett speciellt intresse för B&T. Som ciceron hade vi f.d. "B&T:aren" Karl Nordström. Därefter stod Järnpulverfabriken på programmet och här fungerade Ingenjör Nils Holmberg som ciceron. Tyvärr medgav inte tiden fler fabriksbesök, men den fabriksrunda, vi hann med, var i allra högsta grad både givande och intressant. Därpå styrdes kosan till Hotell Kullaberg i Mölle, där vi tillsammans med bl.a. representanter för Höganäs AB:s Företagsnämnds AU intog lunch.

Sammanträdet ägde rum på Centrallaboratoriets konferensrum och förutom de ordinarie ledamöterna var Marianne Quist närvarande. Efter att ha avverkat de första ordinarie punkterna på dagordningen lämnade Sven Björgell och Bengt Olsson en rapport över det aktuella läget på CUPRINOL-fronten, varvid konstaterades, att försäljningen, både i värde och volym, under årets första

fyra månader visat en god ökning. Merförsäljningen – ökningen på den svenska marknaden samt försäljning på vår nya marknad – Danmark – har emellertid ställt Lodgatans produktions- och lagerkapacitet på hårda prov, och vissa flaskhalsar har uppstått. En annan bidragande orsak här till är den rådande råvarubristen. Ordföranden, Direktör K. G. Paulson, lämnade här efter en sammanfattning av dagens situation på CUPRINOL-sektorn, varvid han framhöll, att denna sektor "vuxit ur kostymen" på alla områden, varför man nu är igång med en långsiktig planering, som kommer att innebära en utökning av såväl lokalerna som de tekniska och personella resurserna.

Herr Clifford Yngren började sin redogörelse med att konstatera, att man nu står i slutet av avvecklingsfasen; från och med mitten av juni månad övertager Förenade Tak AB helt tillverkningen av ASTRAL fönsterband. Herr Yngren räknar med att glasavdelningen i och med avvecklingsetappens slut den 31.7.1974 skall ha renodlats och då endast bestå av grossistfunktion och tillverkningsenhet för isolerglas. Vidare meddelade

han, att vi erhållit AB Cementas godkännande att hyra ut vissa lokaler på vårt område i Limhamn, vilket nedbringar B&T:s hyreskostnad för Limhamn till cirka 1/3 av den nuvarande. Herr Yngren övergick till att i detalj redogöra för de rationaliseringsåtgärder, som vidtagits och kommer att vidtagas, för att förbättra Glasavdelningens olika funktioner och därmed även lönsamheten. Avslutningsvis informerade han om försäljningen samt om det nya distributionssystem, som kommer att vara helt infört i slutet av juni månad i år.

Ordföranden lämnade även här komplementerande upplysningar, varvid han informerade om läget på glasmarknaden i Sverige och övriga Europa. Därefter lämnade Ordföranden en rapport över det allmänna läget inom koncernen, varvid kunde noteras, att siffrorna både ur försäljnings- och resultatsynpunkt är bättre än i fjol. Till slut noterades till protokollet att Höganäs AB:s Företagsnämnd besöker B&T den 20.9.1974, och vi hälsar dess ledamöter härmed hjärtligt välkomna till Malmö.

Margita Lindström

forts från sid 20

- Den som fyllt 25 år samt har fem års yrkesverksamhet har möjlighet att få avlägga examen vid universitet.
- Anställd som fyllt 25 år äger enligt lag om anställningsskydd rätt till 2 månaders uppsägningstid. Förutsättning är anställning hos arbetsgivaren de 6 senaste månaderna eller sammanlagt minst 12 månader. Lagen träder i kraft den 1 juli 1974.

27 Anställer företag, som förvärvat know-how eller därmed jämförligt kunnande, person, som ej uppnått 27 års ålder och som vid anställningstillfället är nyutexaminerad från undervisningsanstalt, och fattas därvid beslut om att binda den anställda med konkurrensklausul, bör klausulen i normalfallet erhålla sådan utformning, att den erhåller verkan blott i det fallet, att anställningen upphör, sedan den varat i mer än 6 månader.

28 Ålderspension enligt ITP intjänas fr o m månaden efter den, då tjänstemannen fyllt 28 år.

- Tjänsteman som fyllt 28 år samt är ansluten till ITP-planen är genom denna ansluten till ålderspension, familjepension, sjuk- och invalidpension och särskild änkepension.
- Pensionsgrundande tjänstetid för STP räknas fr o m 28 års ålder t o m året före pensionsåldern.

30 Den som fyllt 30 men ej 35 år äger enligt lag om anställningsskydd rätt till 3 månaders uppsägningstid. Förutsättning är anställning hos arbetsgivaren de 6 senaste månaderna eller sammanlagt minst 12 månader. Lagen träder i kraft den 1 juli 1974.

35 Den som fyllt 35 men ej 40 år äger enligt lag om anställningsskydd rätt till 4 månaders uppsägningstid. Förutsättning är anställning hos arbetsgivaren de 6 senaste månaderna eller sammanlagt minst 12 månader. Lagen träder i kraft den 1 juli 1974.

36 Änka (utan barn under 16 år), som vid makes död fyllt 36 men ej 50 år, och varit gift med honom minst 5 år, är berättigad till reducerad änkepension enligt folkpensioneringen.

40 För att få avgångsersättning (AGE) enligt överenskommelserna mellan SAF och SIF/SALF/CF resp HTF/SALF skall tjänsteman vid uppsägningstillfället ha uppnått 40 års ålder och vara anställd vid företag som är anslutet till AGE-systemet. Han skall ha uppsagts och lämnat företaget på grund av personalskränkning och inte av orsak som hänför sig till tjänstemannens person.

Tjänstemannen skall ha varit anställd vid företaget – huvudsakligen på heltid – minst 5 år i följd. Häri inräknas även ev anställning som arbetare och anställning vid annat företag inom samma koncern.

- Arbetstagare som fyllt 40 år men ej uppnått pensionsålder, får AGB om han
 1. är försäkrad i AFA
 2. under 5 år varit oavbrutet anställd hos samme arbetsgivare. (Undantag gäller inom vissa branscher t ex byggbranschen.)
 3. uppnått en sammanlagd levnadsålder och anställningstid om minst 50 år
 4. har en arbetstid om minst 16 timmar i veckan eller 5 månaders heltidsarbete under året
 5. blivit uppsagd p g a driftsomläggning.
- Den som fyllt 40 men ej 45 år äger enligt lag om anställningsskydd rätt till 5 månaders uppsägningstid. Förutsättning är anställning hos arbetsgivaren de 6 senaste månaderna eller sammanlagt minst 12 månader. Lagen träder i kraft den 1 juli 1974.

45 Den som fyllt 45 år äger enligt lag om anställningsskydd rätt till 6 månaders uppsägningstid. Förutsättning är anställning hos arbetsgivaren de 6 senaste månaderna eller sammanlagt minst 12 månader. Lagen träder i kraft den 1 juli 1974.

- Enligt lag om anställningsskydd skall viss turordning iakttagas vid uppsägning och permittering av arbetstagare. Arbetstagarens plats i turordningen bestäms med utgångspunkt från hans sammanlagda anställningstid hos arbetsgivaren. Vid beräkning av anställningstid skall arbetstagare tillgodoräknas en extra anställningsmånad för varje anställningsmånad som han har påbörjat efter det att han fyllt 45 år. Sammanlagt får arbetstagare tillgodoräknas högst 60 sådana extra anställningsmånader. Lagen träder i kraft den 1 juli 1974.
- Anställningsbidrag i högst 3 månader kan utgå för äldre arbetskraft som fyllt 45 år och är provanställd vid ett företag.
- Studiemedel får ej utan särskilda skäl utgå för termin som infaller efter det den studerande fyllt 45 år.

47 Värnpliktskyldigheten upphör för svensk man vid 47 års ålder.

50 AGB kan utgå (se under 40 år).

- Full änkepension enligt folkpensioneringen utgår till änka (utan barn under 16 år) som fyllt 50 år vid mannens död och varit gift med honom minst 5 år.
- Tjänsteman som fyllt 50 år och har 10 anställningsår kan vid uppsägning anmäla detta till trygghetsrådet. Trygghetsrådet kan då rekommendera förlängd uppsägningstid eller ersättning i form av engångsbelopp. Avtal SAF-SIF/SALF/CF samt HTF år 1973.
- Återbetalningen av studiemedel förutsätts ske fr o m tredje året efter det år, då studiemedel senast erhöles, t o m det år, då vederbörande fyller 50 år; dock lägst under 15 år.

55 Arbetslös, som är medlem i arbetslöshetsskassa och ej har fyllt 55 år, skall enligt lag om arbetslöshetsförsäkring äga rätt att utfå försäkringsersättning i längst 300 dagar. Fyller den försäkrade 55 år innan ersättningsperioden gått ut erhålles ersättning för längst 450 dagar.

- Arbetslös, som ej fyllt 55 år, äger enligt lag om kontant arbetsmarknadsstöd rätt att utfå kontant arbetsmarknadsstöd dock längst 150 dagar. Har den ersättningsberättigade fyllt 55 men ej 60 år före ersättningsperiodens slut utgår ersättning i längst 300 dagar. Har arbetslösheten berott på strukturomvandling i näringslivet utgår ersättning under obegränsad tid fram till 67 års ålder. Förutsättning är att den arbetslöse i minst 24 månader under de tre åren närmast före arbetslöshetens inträde utfört förvärsarbete.

- Personer med inkomst av annat arbete än anställning (t ex egna företagare), som är över 55 år, får inte återgå från längre till kortare karenstid i sjukförsäkringen.
- Från och med 55 års ålder avtrappas utfallande försäkringsbelopp (45 000 kronor) i tjänstegrupplivförsäkringarna.
- "Äldrestöd" (se 60 år) kan utgå till den som fyllt 55 år om han blivit arbetslös som en omedelbar följd av nedläggning eller bestående ändring av driften vid företag, där han var anställd avveckling av hans verksamhet som självständig företagare p g a omfattande eller genomgripande förändring i ortens näringsliv eller i den näringsgren där han utövade verksamheten.
- Tjänsteman som fyllt 55 år samt har 10 eller flera anställningsår vid företaget äger rätt till 6 månaders förlängd uppsägningstid enligt avtal SAF-SIF/SALF/CF samt HTF år 1973. Har tjänstemannen speciella svårigheter att få ny anställning, får uppsägningen ej träda i kraft innan Trygghetsrådet avgivit utlåtande i frågan.

forts nästa sida

57 Svensk medborgare, som är mantalsskriven i landet från 57–62 år, äger uppbära folkpension även om han för tiden därefter är bosatt i utlandet.

59 STP-lönen (pensionslönen) utgörs av ett belopp som motsvarar genomsnittet av inkomsten inom STP-området under de 3 bästa åren av de 5 åren mellan 59 och 63 års ålder.

60 Om änka efter försäkrad, som avlidit på grund av yrkesskada, ingår nytt äktenskap före 60 års ålder, utgår tre årsbelopp av hennes livränta som engångsbelopp.

- För tjänsteman, som vid anställningsavtalets ingående fyllt 60 år, gäller bestämmelserna om sjuklön för tjänsteman endast om överenskommen därom träffats mellan arbetsgivaren och tjänstemannen.

- Lönehöjningar till tjänsteman med 65 års pensionsålder medför ej utan vidare full "ITP-pensionsrätt" när mindre än 5 år återstår till pensionsåldern.

- Ålderspension enligt ITP utgår övergångsvis till vissa kvinnliga tjänsteman fr o m månaden efter den, då tjänstemannen fyllt 60 år.

- Hustrutillägg enligt folkpensioneringen kan utgå, om hustrun till den som har folkpension i form av ålderspension eller förtidspension fyllt 60 men ej 67 år och inte själv har pension. Äktenskapet skall ha varat i 5 år. Dispens kan ges, om särskilda skäl föreligger.

- För att änkepension från ATP skall utgå krävs, att äktenskapet ingåtts senast den dag då mannen fyllde 60 år. Äktenskapet skall vidare ha varat i 5 år. Finns gemensamma barn bortses från dessa bestämmelser.

- För den som är yngre än 60 år finns i praxis inte någon tidsgräns för rätten att vid arbetslöshet få sjukpenninggrundande inkomst, om denna svarade mot hans normala arbetsinkomst. Även en arbetslös, som är äldre än 60 år, får sjukpenninggrundande inkomst så länge han står till arbetsmarknadens förfogande.

- Arbetslös som fyllt 60 år är enligt ny lag om arbetslöshetsskydd berättigad till kontant arbetsmarknadsersättning till 67 års ålder oavsett orsaken till arbetslösheten. Förutsättning är att

den arbetslöse i minst 24 månader under de tre åren närmast före arbetslöshetens inträde utfört förvärvsarbete.

62 Ålderspension enligt ITP utgår övergångsvis till vissa kvinnliga tjänsteman fr o m månaden efter den då tjänstemannen fyllt 62 år.

63 Förtida uttag av ålderspension enligt folkpensioneringen och ATP kan göras fr o m den månad den försäkrade fyller 63 år. Pensionen reduceras med 0,6 procent för varje månad före 67 år.

- Invaliditetstillägg enligt folkpensioneringen kan endast utgå, om hjälpbehovet uppkommit före 63 års ålder.

- Viss inskränkning inträder i vad avser ersättning från AMF-sjukförsäkring om sjukperioden börjat sedan den försäkrade fyllt 63 år.

- Anställd som insjuknat sedan han fyllt 63 år erhåller ej ersättning från AGS om förtidspension utgått och sjukpenning ej strax dessförinnan börjat utbetalas.

65 Ålderspension enligt ITP utgår fr o m månaden efter den då tjänstemannen fyllt 65 år.

- Pensionsgrundande inkomst enligt ATP beräknas som regel t o m det år den försäkrade fyller 65 år.

- Arbetsgivaravgift till ATP skall inte erläggas för den som vid årets ingång fyllt 65 år.

- Den som fyllt 65 år är icke i något fall skyldig erlägga avgift för återbetalning av studiemedel för år efter fyllda 65 år.

- Anställd som fyllt 65 men ej 67 år kan erhålla STP. Uttag av STP kan uppskjutas varvid senare STP utges med ett belopp förhöjt med 0,6 procent för varje månad uttaget uppskjutes.

67 Rätt till ålderspension enligt folkpensioneringen och ATP tillkommer försäkrad fr o m den månad, under vilken han fyller 67 år.

- Hustrutillägg enligt folkpensioneringen upphör att utgå när hustrun fyller 67 år eller om ålderspension till henne börjat utgå dessförinnan.

- Kommunalt bostadstillägg kan inte utgå till ålderspensionär, som ej fyllt 67 år.

- Från och med den månad då yrkesskadad fyller 67 år sänks livräntan med 1/4.

- Änka efter försäkrad, som avlidit på grund av yrkesskada, får intill 67 års ålder en årlig livränta om 1/3 av den avlidnes årsförtjänst (upp till visst belopp) och för tiden därefter 1/4.

- Vid 67 års ålder upphör tjänstegrupplivförsäkringarna att gälla (jfr dock nedan).

- Arbetare, som efter fyllda 67 år alltjämt kvarstår i produktionen, kan under vissa förutsättningar omfattas av begravningshjälp om 3 000 kronor genom AFA-försäkringen.

- Efter fyllda 67 år äger försäkrad stå kvar i sjukpenningklass endast i den mån han faktiskt arbetar. Rätt till sjukpenning gäller för 180 dagar.

- Pensionstillskott utgår till folkpensionär som inte har ATP eller endast har låg ATP. Pensionstillskottet utgår f n med 15 procent av basbeloppet.

- Försäkringsersättning enligt lag om kontant arbetsmarknadsstöd utgår ej till den som fyllt 67 år.

- Arbetstagare som har fyllt 67 år skall icke ha rätt till längre uppsägningstid än 1 månad enligt lag om anställningsskydd, som träder i kraft den 1 juli 1974.

- Arbetstagare som fyllt 67 år kan erhålla STP som tillägg till AFP och ATP (10 procent av pensionslönen).

- Änkepension enligt AFP utbytes mot ålderspension när änka fyllt 67 år.

- Arbetares rätt till ersättning från AGS upphör vid 67 års ålder.

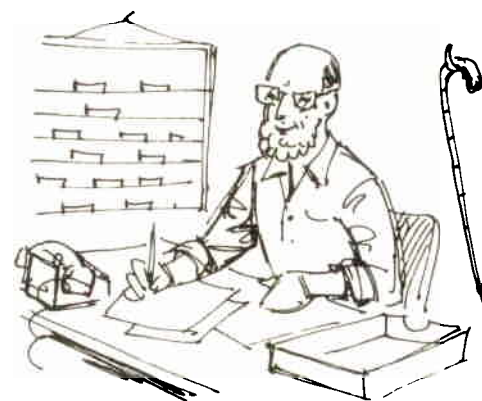
- Begravningshjälp enligt TGL utgår om arbetstagare fyllt 67 år. För arbetstagare som fyllt 67 år utgår ej längre grundbelopp enligt TGL.

- Änkepension enligt ATP utgår även sedan änkan fyllt 67 år om äktenskapet varat minst 5 år och ingåtts innan maken fyllt 60 år eller makarna hade gemensamt barn vid makens dödsfall. Vid nytt äktenskap upphör änkepensionen.

- Den som fyllt 67 år eller dessförinnan börjat uppbära ålderspension från den allmänna pensioneringen får ej sjukpenning för mer än sammanlagt 180 dagar.

- Den som fyllt 67 år är befriad från avgift för sjukvårdsersättning såvida ej vederbörande även efter 67 års ålder har sjukpenninggrundande inkomst.

- Dödsfallsersättning efter avliden maka/make till försäkrad arbetstagare enligt AFA:s TGL utbetalas om arbetstagaren själv är under 67 år.

70 Pensionsuttaget enligt folkpensioneringen och ATP kan uppskjutas – med högre pension som följd – till den månad, då den försäkrade fyller 70 år.

- Uttag av STP kan uppskjutas – med högre pension som följd – till den månad då den försäkrade fyller 70 år.

Konst och kultur

Den konst- och kulturafton, som Höganäsbolagets Konstklubb, Kullens Konstförening och Konstföreningen-Höganäs Stads Anställda i samarbete anordnade på Bruksgården den 4 april blev en stor succé och man kunde notera en fullsatt salong; men så hade man också försökt göra programmet så varierande och lockande som möjligt.

Kapten Carl Norrthon hälsade välkommen och därefter visades två franska konstfilmer. Den första om Cézanne, Gauguin och van Gogh och den andra om surrealismerna, båda

Fr v Bo Rydstern – ordf i HB Konstklubb, H O Ljungquist – ordf i Kullens Konstförening, fru Kitty Herneryd, fru Maj-Lis Paulson, fru Brita Hardenby, Sune Elmkvist – ordf i Konstföreningen Höganäs Stads Anställda samt konstnär Lars Larson.

med en kort introduktion av konstnären Lars Larson.

Fru Brita Hardenby höll ett mycket intressant och personligt föredrag om gammal bebyggelse i Höganäs och vad man från kulturmäandens sida borde göra för att bevara det värdefullaste. Ljusbilder från gamla och nya Höganäs beledsagade texten.

Fotograf Tore Nilsson visade sedan en samling nya färgbilder från staden. Vid samkvämet, som följde, underhölls gästerna av trubaduren Sven Olsson och till sist utlottades ett antal av konstföreningarna skänkta konstverk bland publiken.

Sonja Larson

Konstutlottningen den 8 maj 1974

Vårutställningen omfattade 106 utställda verk av 8 konstnärer, som namngavs i förra numret av Brännpunkten. 64 vinster lottades ut, 39 i den ordinarie dragningen och 25 tröstvinster. Den mest gynnade vinnaren i dragningen blev Sven Wallmon, som är anställd på vårt Stockholms-kontor. Han har tre andelar och på dessa vann han högsta vinsten, klass A, värde 2.000:– kr, andra vinsten i klass E och första i klass I. Det kan man kalla TUR.

Andra lyckliga vinnare i de högre klasserna B och CD, värde 1.500:– resp. 1.100:– blev:

Allan Nelby, TMTV, som valde en målning av Willhelm Rosenberg, Jan-Erik Pettersson, TG, som tog en målning av samme konstnär samt Karl Nilsson, PB, som valde en målning av Willie Weberg.

Till alla som inte hade tur att vinna i denna dragning önskar vi lycka nästa gång.

Styrelsen

På bilden ses Sven Wallmon med sina tre vinster, fr v etsning av Christel Hansson, akvarell av Willie Weberg och målning av William Rosenberg.

Fritt ur hjärtat : Varför flyr arbetskamraterna?

En gemensam uppfattning bland arbetarna är att man från företagets sida inte alls berör hur arbetsplatsen utvecklas. Eftersom varje produktions egenart påverkar arbetsställets miljö bör man kontinuerligt följa upp utvecklingen ur trivsel- och hälsosynpunkt. När man struntar i detta och inriktar alla resurser på produktion och produktivitet uteblir ej heller den negativa utvecklingen, vilken dagligen gör sig påmind.

Arbetarna efterlyser trivsammare arbetsmiljö. De kontinuerliga skiftsarbetsdagarna är man dessutom inte alls förtjust i. Denna arbetsform skapar

oreda i dagsrytmen och otrivsel i hemmet. Således tycker man att det inte är något egendomligt i att folk inte blir kvar på arbetsplatsen.

Vill inte företaget vidtaga lämpliga åtgärder får man nog inom en inte avlägsen framtid mycket svårt att över huvudtaget få den arbetskraft man är i behov av. Ett företag som ständigt söker efter arbetskraft måste väl i rimlighetens namn försöka finna orsaken härtill.

Använd sunt förnuft och vidtag åtgärder så att problemen elimineras. Företagsnämnden – dryftas inte sådana problem där? Eller vad har vi den till?

Elvin Kroon

Vi låter frågan om arbetsmiljö och trivsel på arbetsplatsen gå till maskinföraren *Jörgen Elgaard* i Takpappfabriken:

– Här i Takpappfabriken är det i första hand de rådande sanitära förhållandena som sätter ner trivseln. Vi har t ex omklädningsrum som är under all kritik. Inga klädskåp och dåliga möjligheter till att duscha. Till toaletterna är det minst hundra meter att gå. Nu skall ju produktionen byggas ut ytterligare och det betyder i sin tur ännu mera folk. Det har t ex anställts 9–10 kvinnor, som har fått en maskinbod till personalrum. Men man får väl hoppas på en modernisering av de sanitära förhållandena i samband med att produktionen bygges ut.

Du säger "hoppas" – har ni inte fått någon information om utbyggnadsprojektet?

– Nej, vi har bara hört att produktionen skall byggas ut och ökas med ca 45%.

– Vi har också problem med korsdrag. De stora portarna här måste ju vara öppna för transporter och då blir det ett våldsamt korsdrag. Jag tycker att det borde vara gummiportar och slussportar på utsatta ställen.

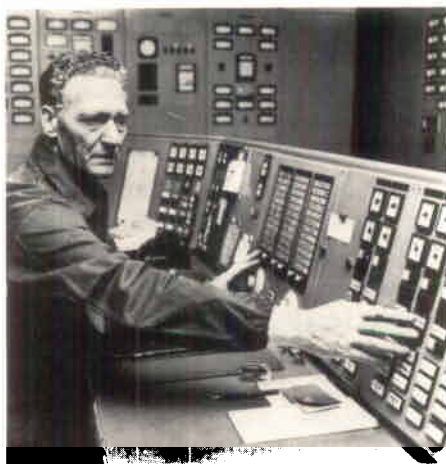
Hur är det med smuts och damm i fabriken? frågar vi.

– Jag tycker t ex att det är dåligt genomtänkt att transportera sand här inne i takhöjd på ett öppet transportband. För det första är det en dammkälla och för det andra rasar det ner sand på arbetarna som måste jobba nedanför.

– En sak till som irriterar, det är när man ber om bättre verktyg eller föreslår lite ändringar. Då tar det i regel mycket lång tid innan något händer. Om det över huvud taget händer. Det glöms lätt bort.

Anm. Läsarna hänvisas till referatet från företagsnämndsammanträdet den 22 maj (sid 21), där en del av ovanstående problem behandlas.

Vi frågar *Bertil Zimmergren*, kontrolloperatör i Pulververket, om hans synpunkter:

– Arbetsmiljön är ett stort problem inom företaget. Att vi vill ha en trivsam arbetsmiljö är ju en självklar sak, för det skapar arbetsglädje med ljusa och dammfria lokaler. Jag är skyddsombud och jag vet att saker och ting som man vill ha förbättrade tar mycket lång tid att få genomförda. Det kommer också att bli svårt att få in dagens ungdom på industrigolvet, om man inte gör en stor satsning på arbetsmiljön. Där syndar bolaget lik-

som många andra bolag – de tänker bara på att expandera och producera. Arbetsmiljön kommer i andra hand – "om där blir några pengar över".

– Skiftesarbete är ett arbete som ställer stora krav på den anställde både fysiskt och psykiskt. Det är mycket man får försaka. Man har svårt att förkovra sig genom kurser, eftersom dessa alltid läggs på kvällstid. Familjelivet blir eftersatt. Samvaron med fru och barn blir inte vad den borde vara. Jag skulle tro att det kommer att bli svårt att få folk till att gå skift, eftersom det inte lockar ekonomiskt.

– Lönerna, som är det stora samtalsämnet, skulle förbättras betydligt. För att kunna behålla den arbetskraft som finns idag och den ungdom som man eventuellt kan få, måste bolaget lätta på börsen.

– Informationen är inte vad den borde vara inom den fabrik man arbetar. Om däremot vår produktionsdirektör *Mats Bergqvist* fortsätter med den linje han är inne på att bjuda in arbetarna till informationsmöte 2–3 gånger per år, så kommer detta att stimulera de anställda betydligt.

Fritt ur hjärtat.

Kjell Åraas:

Reflexioner efter att ha läst KG Paulsons svar på min artikel i Brännpunkten 5/73 "Väntans tid är lång".

I sin artikel "Företagets personalpolitik" ironiserar KG Paulson över min kläna kännedom om bolagets personalpolitik och förklarar med vilken strävan bolaget arbetat och arbetar för sina anställdas välfärd. Vi får oss till livs en ändlös uppräknings av aktiviteter, vilka bolaget har på lager som ett uttryck för den till ödmjukhet gränsande omsorg det har om oss.

KG Paulsons svar – som jag förutsätter är kollat och godkänt av hans kolleger inom bolagsledningen – styrker med all tydlig önskvärdhet vilken enorm klyfta som råder mellan bolagsledningen och de anställda på lägre nivåer när det gäller att se på personalfrågor rörande trivsel, samarbete etc.

KG Paulson stöder sig på ickemateriella avtal, nämnder, kommittéer och grupper som skall reglera samarbetet. Vad gäller det för avtal och när tillämpas de?

Och vad hjälper det med de övriga instanserna när det ömsesidiga utbytet av berörda frågor icke når ut i periferin. Vad rätt Du tänkt – vad fel Du gjort – är ett ordspråk som är mycket lämpligt i detta sammanhang.

I ett stycke har KG Paulson överbevisat mig och det gäller hans utlägg om överkvalificerad arbetskraft: att man har nytta av att komplettera sina teoretiska kunskaper med arbete på verkstadsgolvet. Jag skulle bara vilja tillägga att det även gäller för etablerade företagsledare.

Avslutningsvis vill jag säga att det är dålig företagsekonomi att slösa med tid och krafter till att polemisera i spalterna om en så viktig sak som trivsel och samarbetsfrågor. Det vore istället önskvärt med ett konstruktivt arbete inom personalpolitiken **SOM SÄTTER MÄNNISKAN I CENTRUM.**

Då – men inte förr – skapas den trivsel och samhörighetskänsla som är så otroligt nödvändig i arbetslivet.

KG Paulson:

Kjell Åraas har hittat ironi i svaret på den insändare han gjort till Brännpunkten med synpunkter på företagets personalpolitik. Om han kan spåra någon ironi i svaret så är det självironi. På flera håll i artikeln står klart utsagt att såväl företag som de anställdas organisationer har svårt att "sälja" den gemensamma aktiviteten inom det personalpolitiska området. Kan man inte föra ut i företaget på ett beräppligt sätt vad man håller på med och vart man syftar så har man misslyckats med detta – något som än en gång förefaller vara fallet.

Kjell Åraas insändare diskuterades i företagsnämndens arbetsutskott – det av Egon Jönsson på sin tid föreslagna organet för löpande samråd mellan företag och de anställdas organisationer. Vi kom i arbetsutskottet till den slutsatsen att Kjell Åraas insändare även om den avslöjade betydande

luckor i vetandet om hur företaget fungerar, ändå var mycket värdefull. Den gav nämligen anledning till en sammanfattning om var vi står och en presentation till en stor läsekrets av de principer efter vilka vi arbetar. När jag sålunda talar om "vi" är det inte kollegerna i bolagsledningen jag avser utan de representanter för arbetstagarorganisationerna och företaget som sedan flera år gemensamt svarar för personalpolitiken.

Tyvärr har vi i svaret inte lyckats klargöra detta för Kjell Åraas och vi får därför ta nya tag. Arbetsutskottet kommer att inbjuda Kjell Åraas att övervara ett sammanträde för att ge en bättre insyn i arbetsformerna och diskutera personalpolitiska problem.

Anm. Red. anser att båda parter fått möjlighet att ventilerat sina åsikter och att diskussionen därmed är avslutad i denna tidning.

Fem höganäsanställda med en gemensam hobby – flygning

Du som varit i Höganäs en sommar dag har säkert sett de stora, tysta vita segelflygplanen söka efter uppvindar över staden. Men Du kanske inte vet, att det ofta är en höganäsanställd som sitter vid spakarna.

Det här reportaget handlar om de fem från bolaget som har en gemensam hobby – flygning.

Att flyga har alltid varit en fantasiegående sysselsättning för oss människor. Många säger att om människan skulle flyga borde hon varit född med vingar, men våra vänner här har tagit saken i egna händer och ger sig ut på turer över vår natursköna Kullabygd, där rapsfälten utgör färgglada inslag i odlingslandskapets lapptäcke.

Hur gör man när man segelflyger, Dick?

"De segelflygplan vi använder är gjorda av trä, stålrör och plast och har plats för en eller två personer. De är ganska stora, 15–20 meter mellan vingspetsarna. Segelflygplanet har ingen motor och måste bogseras upp av ett motorflygplan. Uppe på t ex

500 meters höjd kopplar man loss från bogserplanet och börjar leta efter uppvindar, som kan bära planet vidare uppåt. Från en höjd på 2 000 meter kan man glida ungefär sex mil, hitta en ny uppvind och fortsätta i princip en hel dag."

Är det svårt att lära sig segelflyga?

"Nej, man lär sig väldigt snabbt hur ett flygplan manövreras och redan efter 20 starter med lärare är det dags att pröva själv. Teori måste man också läsa, säkerhetsbestämmelser och meteorologi t ex.

Varje år utbildar vi ett 40-tal pojkar och flickor till segelflygare. T ex har vi varje sommar två internatläger med elever från hela landet. Minimialder för att börja segelflyga är 15 år. Utbildningen är delvis understödd av flygvapnet (för pojkar under 21 år) eftersom den grundläggande flygutbildningen, som segelflygning utgör, är en värdefull begåvningsreserv för vårt försvar. Bidragen gör att segelflygning är ett billigt sätt att börja lära sig flyga.

Segelflygning är alltså till största delen en ungdomsverksamhet. Men klubben har också medlemmar som passerat 50-års-strecket och tycker att segelflygning är en underbar avkoppling."

Är motorflyg också avkoppling, Kalle?

"Ja, både sport och transport.

Den tjusning som segelflygaren upplever där han sitter i sin absoluta tystnad, den upplever motorflygaren när han flyger till främmande platser. En stor del av tjusningen är planeringen, studiet av kartor, inflygningsbestämmelser för en flygplats. Och sedan tillfredsställelsen när allting klaffar."

Men flygningen behöver inte bara vara en hobby. Kalle berättar att han vid några tillfällen utnyttjat privatflyget i tjänsten. "Med den spridning på kundbesök som vi har på vår avdelning är det ofta lämpligare att flyga än att använda tåg eller bil."

En tjänsteresa t ex Höganäs–Karlskoga kostar med tågresor, taxi, sovagnar och traktamente 520 kr. Total tid från Höganäs och åter 35 timmar.

Karin och Dick Jönsson arbetar båda på centrallaboratoriet i Höganäs. Dick har varit segelflyglärare sedan 1966. Karin började en gång som hans elev, nu är hon färdig segelflygare och fru Jönsson. Flygplanet är ett tvåsitsigt segelflygplan av typen Bergfalke som används vid skolning.

Med hyrt privatplan (4 timmar i luf-
ten), taxi, traktamente m m går
samma resa på 440 kr. För samma
kostnad kan ytterligare 3 personer
följa med. Man startar på morgonen
och är hemma samma kväll.

Total tid: 12 timmar.

Men har verkligen privatflyget en framtid? Bensinkrisen t ex

”Ja, just bensinkrisen visar att pri-
vatflyget har ett berättigande. Ett en-
motorigt flygplan av de typer vi an-
vänder drar något över en liter/mil.
Som en bil ungefär. Men går med 200
km/tim och fågelvägen.

För att kunna utnyttja privatflygpla-
nets fördelar krävs å andra sidan ett
finmaskigt nät av flygplatser, just den
typ av närlokaliserad flygplats som vi
är så lyckligt lottade med i Höganäs.
Det behövs faktiskt inte mer inveck-
lade anläggningar.

Höganäsfältet är ett av norra Europas
bästa gräsfält, godkänt av Luftfarts-
verket för allmänt bruk. Det är myc-
ket populärt inte minst bland taxifyg-
företagen. Att denna typ av flygfält
behövs märks inte minst på att många
kommuner i Sverige just nu bygger
sina egna flygfält.

Privatflyget är verkligen på väg
framåt.”

P.S. Den som tycker att det skulle
vara trevligt att pröva på segel- eller
motorflygning, kontakta någon av
dem som den här artikeln handlar om.

Nedan: **Gunilla Rosengren**, truckförare i Hö-
ganäs. Har flugit sedan hon var 18 år. Numera
också bogserpilot. Här sitter hon i en 4-sitsig
Piper Cherokee.

Höganäs flygplats

– en satsning av Höganäs-Billes-
holms AB för 25 år sedan

1950 invigs Höganäs Flygplats.

Initiativtagare Höganäsbolagets VD P
Eg. Gummeson.

Ett skolflygplan skänks till Nordvä-
stra Skånes Flygklubb.

1951 börjar viss kommersiell trafik.

1954 Tidningsflyget startar. Flygvap-
net börjar använda fältet för övningar.

1956 Segelflygskola för hela västra
Skåne. Affärsmän i Höganäs startar
rundtursflygningar.

1959 byggs hangarerna ut.

1967 övertas flygplatsen av kommu-
nen.

1968 Stor internationell flygutställ-
ning. Gäst på fältet bl a ett tremoto-
rigt ryskt jetplan med plats för 30 pas-
sagerare.

Flygfältet idag: Flitigt utnyttjat av
Krigsflygskolan. Tull, kustbevakning
och polis tankar och rastar. Två-
motoriga taxifygplan från hela landet
landar med passagerare till Nordväst-
skåne. Internatläger med segelflyg-
elever från hela landet.

Flygplansflottan: 12 motorflygplan, 1
helikopter, 4 segelflygplan.

Nordvästra Skånes Flygklubb är idag
en av Sveriges aktivaste klubbar både
vad gäller segel- och motorflyg.
Klubbens ca 130 medlemmar flyger
upp mot 2 000 timmar årligen.

Bilden t h: **Karl-Erik Kristoffersson**, försälj-
ningsingenjör, avdelning Rör, Höganäs. Motor-
och segelflygare. Ordförande i Nordvästra
Skånes Flygklubb.

Välkomna önskar vi till:

Birgitta Magnusson

Elsie Andell

Östen Broomé

Kenneth Klang

Ulf Håkansson

Inger Johansson

Birgitta Magnusson, fr o m 1/2 1:e laborant vid forsknings- och utvecklingsavd. Bygghmaterial.

Elsie Andell, reskontrakontorist Ekonomiavdelningen fr o m 15/2.

Östen Broomé, ingenjör, fr o m 1/3 ritare vid KFT och fr o m 8/5 planeringsingenjör vid AB Höganäsarbeten.

Kenneth Klang, ingenjör, säljaspirant vid försäljningsavd. Bygghmaterial fr o m 4/3.

Ulf Håkansson, ingenjör, förman vid Svampverket fr o m 11/3.

Inger Johansson, fr o m 27/5 växeltelefonist vid HB:s kontor i Bromma.

Rolf Andersson

Britt-Marie Johansson

Bengt Gustavsson

Lars-Inge Björklund

Jan Samuelsson

Håkan Håkansson

Rolf Andersson, civilingenjör VoV, utvecklingsingenjör vid Produktionsavdelning Teknisk Service fr o m 1/4.

Britt-Mari Johansson, kontorsbiträde Order-serviceavdelningen, fr o m 1/4.

Bengt Gustavsson, fr o m 1/4 vaktmästare vid HB:s kontor i Bromma.

Lars-Inge Björklund, fr o m 16/4 förman vid Järnpulververket.

Jan Samuelsson, ingenjör, fr o m 1/5 projekteringsingenjör vid Kraft o Värmeavdelningen.

Håkan Håkansson, ingenjör, fr o m 13/5 säljingenjör vid Försäljningsavdelning Bygghmaterial i Bromma.

FÖRETAGSSKOLAN

hade i år förlagt avslutningen till Sandflygsgården. Lärarkollegiet valde i år en enklare form influerad av det offentliga skolväsendets avslutningar.

Den viktiga kontakten med föräldrarna kommer nu i stället att ske under kommande hösttermin för att lärarna då skall ha möjlighet att träffa även de nyttkomna elevernas föräldrar. Följande elever från årskurs 3 fick sina avgångsbetyg och kan glädja sig åt anställning på företaget:

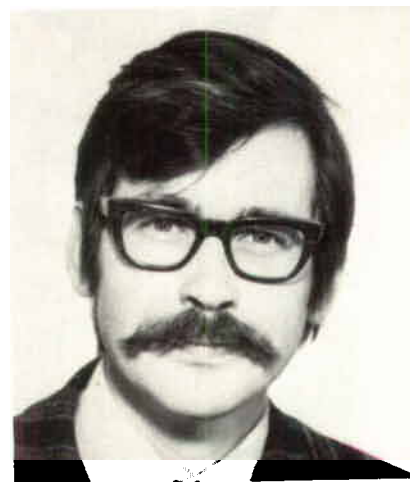
Mekanikerlinjen: Bo Andersson, Lennart Andersson, Thomas Hansson, Kenneht Lindblad, Stefan Lindqvist, Karl-Erik Nilsson, Sven-Erik Nilsson, Gert-Eve Nyström

Snickarlinjen: Bertil Hansson, Kent-Allan Nilsson

Elektrikerlinjen: Krister Ekelund, Thomas Jönsson, Christer Nilsson, Mats Oskarsson, Reijo Vainikka

Organisatoriska förändringar

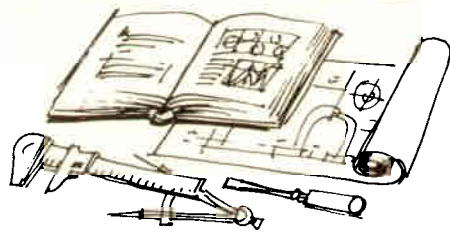
Inom divisionerna Bygghmaterial och Eldfast har inrättats en central planeringsavdelning direkt underställd divisionschefen med uppgift att organisera, leda och kontrollera divisionernas planeringsfunktioner. Inom varje produktgrupp ingår liksom tidigare en planeringssektion med uppgift att svara för erforderliga planeringsuppgifter inom respektive produktgrupp. Planeringssektionerna är direkt underställda chefen för den centrala planeringsavdelningen, Peter Lind, som fr o m den 1/6 1974 utnämns till överingenjör.

Från utbildningsfronten

Under perioden mars-maj 1974 har nedanstående kurser genomgått av anställda inom moderbolaget

Claes Askman,	NYSK	SIFU	Jordkabelmontering	3 dagar							
Lennart Tegenfeldt,	IGUS	SIFU	Halvledarteknik I	5 dagar							
Lennart Sjöberg,	PBC	Interspråk	Intensivkurs i engelska	5 dagar							
Inger Svensson,	APB	Industrins Bostads-förening	Grundkurs i hyresvärdering	3 dagar							
			Fortsättningskurs i hyresvärdering	2 dagar	Jan Wängnerud,	TASY	Tidskriften Plast-världen i samarbete med olika föreningar	Konferens: Utblick 74 – Folk tror att kemikalier är gift	1 dag		
Lars Lofgren,	ACC	PA-radet	Organisationsutveckling – ny utbildning på väg	9 dagar	Jan Sjöholm,	ALC	Esselte AB Hälsovårdsavd.	Vi – nordiska kongressen för arbetsmedicin	4 dagar		
Lars Carlsson,	EKDD	IBM Dataskolan	Operatorskurs	1 dag	Birgit Holst,	MCS	Medborgarskolan	Påbyggnadskurs för sekreterare	5 dagar		
Peter Arcadius,	BPS	Packforsk. seminarier	Driftkurs II	1 dag	Hans Zetterström,	MHTP	ALI-RATI	Produktionsteknisk grundkurs	10 dagar		
Göran Wastensson,	SU	IFL-kurs	Förpackningsteknik	1 dag	Rune Synnelius,	AC	ALI-RATI	Att välja strategier för administrativt utvecklingsarbete	3 dagar		
Lennart Ahlberg,	TLK	STF Ingenjörsutbildn.	Stötdämpningsteknik	1 dag							
			Marknadsföring	15 dagar							
			Mikrodatare och deras användning	3 dagar							
Mats Andersson,	TLK	STF Ingenjörsutbildn.	Mikrodatare och deras användning	3 dagar	Lars-Erik Blomberg,	KU	ALI-RATI	Arbetsledning, allmän kurs	10 dagar		
			Badseminarium, Oslo	3 dagar	Rune Synnelius,	AC	ALI-RATI	Chefsseminarium om lönesättning	2 dagar		
Jan-Olov Sparrman,	BFO	Den Norske Ingenjör-förening, Oslo	Lönsamhetsstyrd inköps-disponering och effektiv lagerstyrning	2 dagar	Per-Eric Johansson,	PBDV	ALI-RATI	Uppföljningskonferens, allmän	3 dagar		
Peter Arcadius,	BPS	Institutet för ledarskap och lönsamhet	Doktorandkurs i yt- och kolloidkemi	3 dagar	Paul Ekroth,	TLD	ALI-RATI	Produktion och drifts-säkerhet	5 dagar		
Berne Liljegren,	KDR	Lunds Universitet Ytkemiska institutet i Stockholm	Informationskonferens för företagsläkare och skydds-ingenjörer	3 dagar	Otto Ericsson,	TLD	ALI-RATI	Produktion och drift-säkerhet	5 dagar		
Jan Sjöholm,	ALC	SAF			Lars Lofgren		ALI-RATI	Ekonomisk analys och bedömning i företag	5 dagar		
					Richard Bröchner,	TGV	Nordens Teknikerinstitut	50 studiebreve – Diplom 16/4			
							Elektronikkurs RS-50				

Inför höstens studier

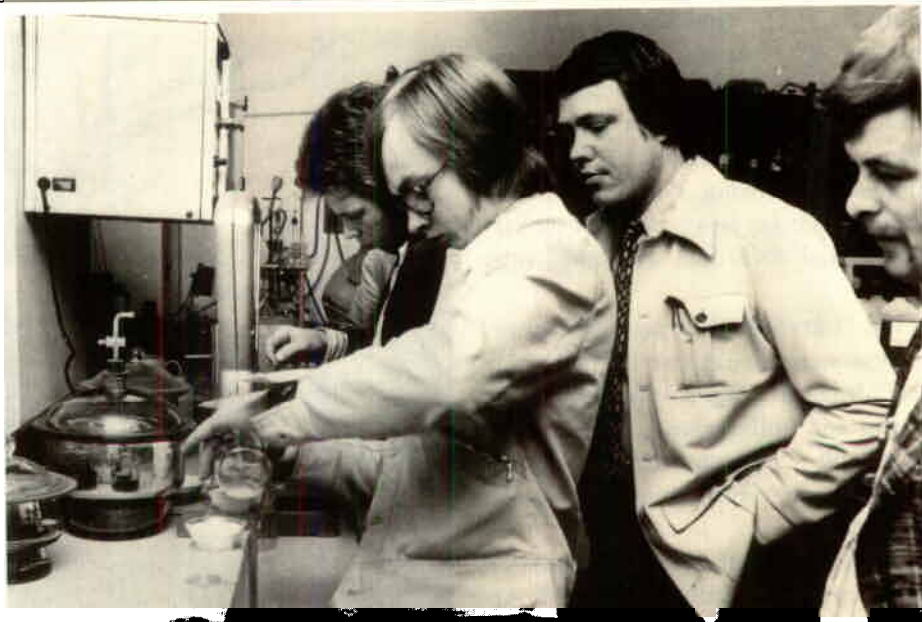
är det dags att påminna om Stiftelsen Höganäsbolagets Stipendiefond.

Utdrag ur stiftelsens stadgar:

”Stiftelsens ändamål är att utan enskilt vinstsyfte uteslutande åt anställda i Höganäs AB eller dess helägda svenska dotterföretag lämna bidrag för kommersiell, teknisk eller administrativ vidareutbildning inom yrket genom deltagande i kurser, inhämtande av utlandspraktik eller på annat lämpligt sätt.”

Således har både kollektivanställda och tjänstemän rätt att söka medel ur fonden. Stiftelsens styrelse, som beviljar anslagen, sammanträder vår och höst.

Ansökan, upptagande kostnader för utbildningen (kurs-, litteratur-, res- och ev bostadskostnader), ställs till intendent Rolf Julin, APC, Höganäs.

Experiment på gång i Centrallaboratoriet.

Fr.v. Egil Hermansen (Borgestad-Norge), Jim Fredriksson (AB Rörstrands Porslinsfabriker), Gunder Olsson (Bjuvsverken) och Rolf Lindskog (Ifö AB, Bromölla).

SVENSKA KERAMISKA ARBETSLEDARESKOLAN, som är en 8 veckors specialkurs inom Företagsskolan, förmedlar en grundutbildning i allmän keramisk teknologi för redan verksamma och blivande arbetsledare, laboranter, kontrollanter m fl inom den keramiska industrin. Ut-

bildningen bedrivs i samarbete med AB Gustavsbergs Fabriker och Ifö AB.

Våren 1974 deltog 17 elever från Finland, Norge och Sverige. Från Höganäs AB deltog Tore Hansson, Mats Lindqvist, Gunder Olsson och Claes Svensson.

53 år i Bolaget

Text: Marianne Quist

Den 30 april 1974 gick Algot Elmgren hem från sitt arbete på förmiddagen. Det kunde han göra med gott samvete efter att ha arbetat i Höganäsbolagets tjänst i 53 år. Nu är Algot pensionär och råder själv över sin tid.

Det skulle vara intressant att höra Algot berätta om sitt långa arbetsliv och en förmiddag besökte jag honom och hans hustru Gunhild i deras hem på Allégatan i Höganäs. En välskött trädgård omringade huset, där Gunhild och Algot bott sedan 1936, då de gifte sig.

Algot mindes och berättade. – Jag började som "smörjepåg" i gruvan när jag var 13 år gammal. En smörjepåg smorde vagnarna som kolen transporterades i. Förtjänsten var inte något att skryta med, 2:32 för en 8 timmars arbetsdag. Och mindre blev den, för när jag arbetat i ett år sänktes lönen med 40%. Det var dåliga tider då. –

– Vid 15 års ålder fick jag arbeta nere i gruvan och när jag var 17–18 år blev jag "dragare". Jag sköt in och ut vagnarna för kolhuggarna. Det var ett hårt jobb – knappast ett jobb för en människa och ännu mindre för en så ung grabb. –

– Ja, det är tur att det är slut med den typen av arbete, inflikar Gunhild. Arbetskläderna var ju hemska. Blandningen av svett och kol gjorde att de var alldeles stela och jag fick på med skurborsten både en och två gånger för att få dem något så när rena. –

– Omkring 1928–1929 rationaliserades gruvdriften, fortsätter Algot, och man började med maskinbrytning. Men arbetet var lika tungt ändå. Jag tror det var 1935–1936 som vi började med lagarbete. Vi var tre i ett lag, som

Algot Elmgren avtackades av sina chefer och arbetskamrater på sin sista arbetsdag i Bolaget. Till höger om honom står överingenjör Karl Leander och till vänster direktör Rune Synnelius.

Trädgården – Algots stora intresse – kommer att bli väl ompysslad nu.

tillsammans gjorde alla arbetsmomenten, från kolbrytning till bortforsling av kolen, och då blev det mer omväxlande. Olycksfallsrisken var stor. En olycka såg jag på nära håll. Det var 1958. Jag fann min egen lagkamrat liggande två meter bakom mig krossad till döds. Det är sådant som aldrig försvinner ur minnet. –

– 1931 jobbade vi bara 3 dagar i veckan. Det var under den svåra tiden, då så stor arbetslöshet rådde. Men jag var aldrig arbetslös. Vid den tiden tjänade jag 1 750 kr om året. Även min far och mina fyra bröder har arbetat i gruvan. Mor hade det slitsamt på morgnarna när hon fick stiga upp kl 4 och sätta fyr i kolspisen och breda smörgåsar till oss alla. –

– Under kriget arbetade jag i Nyvång. Jag fick stiga upp tidigt på morgonen för att hinna med tåget. Det var då "istiden" var här i Skåne. Tågen kunde inte ta sig fram. Rälsen frös och ledningarna knäcktes under is-tyngden. Istapparna hängde ner från träden. Det var vackert att titta på, men besvärligt i många avseenden. –

– 1963 kom jag till Experimenthallen och där har jag trivts fint. Arbetet har varit bra och kamraterna likaså. Det är skillnad på förhållandet mellan överordnade förr och nu. Nu säger alla "du" till varandra. Förr kunde man inte säga "du" till en förman. Nej, då fick man bocka och krusa och stå med mössan i hand. –

– Jag minns, säger Gunhild, när jag

Algot i dörren till sitt egenhändigt byggda uterum.

var liten flicka och skulle hämta pensionen till min morfar. Då satt pensionärerna på en bänk och väntade på kassören. De var böjda och slitna och många hade svårt att röra sig. Men när kassören stegade in och delade ut kuverten med 13:22 i, då reste sig de gamla och bockade och tackade. Kassören sade ingenting – delade bara högmodigt ut allmosorna. Den synen berör mig fortfarande illa, när jag tänker på den. –

– Att man får mindre betalt när man blir äldre, tycker jag inte är riktigt rätt, säger Algot till slut. Man har slitit och farit illa hela sitt liv och så en dag blir man satt till ett enklare arbete med mindre betalt. Det enkla arbetet måste ju göras det också, och varför skall man belönas på det sättet efter att ha arbetat troget hela sitt liv. –

– Ja, men Du förstår ju att ett tyngre arbete måste ju värdesättas mer, säger Gunhild mildrande. Men Algot kan ändå inte tycka att det är riktigt. Algot har inga problem med fritiden. Han tycker om att cykla, promenera och pyssla i trädgården. Och som Gunhild säger: – Vi har det bra. Pensionen är mer än 13:22 nu och vi behöver inte stå och bocka och krusa för att få den. Och vi behöver inte passa några tider längre. –

Gunhild och Algot är ett trivsamt par med humor, och som det är roligt att sitta och prata med. Det som är allra roligast är att Algot efter ett så långt och slitsamt arbete är frisk och kan ta tillvara ledigheten som han nu har. Det är något som man önskar skulle vara alla nyblivna pensionärer förunnat.

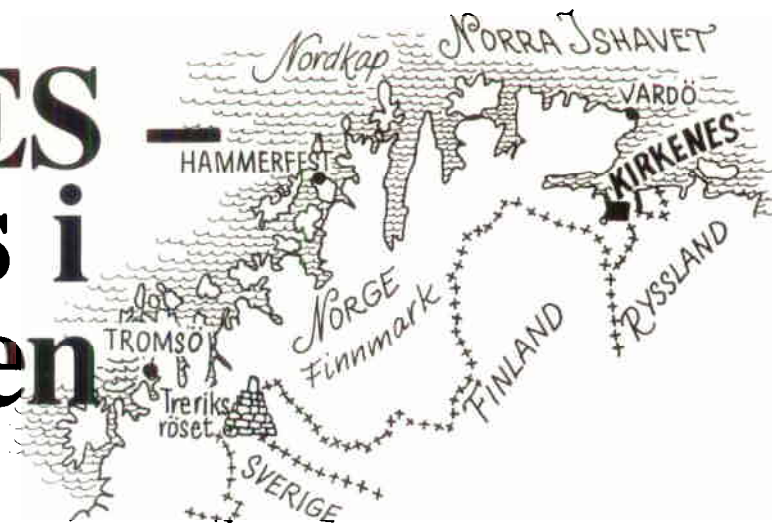

Våra pensionärer

(Tjänsteåren inom parentes)

Algot Elmgren, Allégatan 36, Höganäs (53)
 Erik Götrik, Tallgatan 8, Höganäs (51)
 Fritz Engström, Timmergatan 17, Åstorp (40)
 Bror Schönbeck, Humlegatan 1, Åstorp (39)
 Arvid Karlsson, Box 25, Nyhamnsåge (32)
 Onni Dahl, Postbox 10036, Helsingborg (29)
 John Andersson, Storgatan 15, Höganäs (23)
 Allan Lövgren, Lupingatan 7, Höganäs (13)
 Hilding Johansson, Postl 3571, Billesholm (5)

KIRKENES arbetsplats i Finnmarken

Vårt folk i koncernen är vittberesta. De är som japanerna – dyker upp överallt i världen. Den här artikeln handlar om ett gäng från AB Höganäsarbeten, som arbetat med ett projekt för A/S Sydvaranger, Kirkenes, under tiden november 1973 – april 1974. Stoffet till artikeln har lämnats av Ilgvars Tilmanis, eldfasta konstruktionsavdelningen, Höganäs.

Fakta kring projektet

Hösten 1969 kördes Pelletsverk I (kulsinterverk) igång infodrat med material från Höganäs AB. 1,3 milj ton/år var kapaciteten. I oktober 1973 var det tid för byggstart av Pelletsverk II med en årskapacitet av 1,7 milj ton pellets. Höganäs AB svarar för det eldfasta materialet och AB Höganäsarbeten för montaget av den eldfasta delen. Det är en ansenlig

mängd infodringsmaterial som går åt. För hela Pelletsverk II åtgår totalt ca 1.250 ton eldfast infodringsmaterial fördelat på 550 ton gjut-, stamp- och sprutmassor samt ca 700 ton al.oxid-, chamotte- och isoleringssten.

Pelletsverket är byggt enligt Allis-Chalmers systemet. Dvs vandrande rost i anläggningens tork- och förvärmningszon, sedan bränning i roterugn och sist kylning av godset på en roterande bädd i kylaren.

Huvudansvariga för Pelletsverket är Krupp Industrie- und Stahlbau i Essen, som svarar för den totala maskinella utrustningen och montaget av densamma, samt Allis-Chalmers, Milwaukee, USA, som ansvarar för den processtekniska delen.

Från AB Höganäsarbeten deltog som mest 10 man i projektet. Arbetsledare och ansvarig på arbetsplatsen var

Torsten Persson. Övriga i laget var Kent Lilja, Stefan Lilja, Rune Olsson, Hans Vallgren, Vilhelm Håkansson, Hans Axelsson, Roger Johansson, Henry Andersson och Per Karlsson.

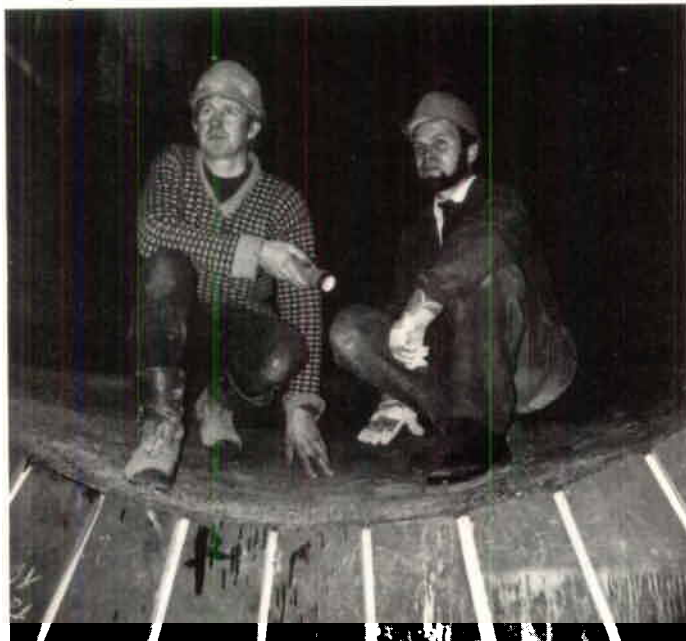
Arbetsplatsen

Kirkenes, exporthamn för Norges största gruvkoncern A/S Sydvaranger, ligger vid gränsen till Ryssland. Det är bara 4 timmars bilfärd från Kirkenes till den ryska staden Murmansk med 1/4 milj invånare.

November, december och januari tillhör den mörka årstiden i Kirkenes. Mitt på dagen någon fattig timme med dagsljus, men i övrigt mörker. Det fordras mycket god kamratanda i laget för att under en så lång tid kunna vistas tillsammans både på fritid och i arbete. Det här gänget har fungerat

Fr v stående Rune Olsson, Hans Vallgren, Vilhelm Håkansson, Hans Axelsson. Fr v knästående Roger Johansson, Henry Andersson, Stefan Lilja och Torsten Persson. Per Karlsson, den 10:e lagmedlemmen, saknas på fotot.

Torsten Persson och Ilgvars Tilmanis på inspektionsrunda.

bra tillsammans. Bostadsförhållandena har varit "toppenbra" och grabbarna har haft god kontakt med ortsbefolkningen.

Fritidsmöjligheter

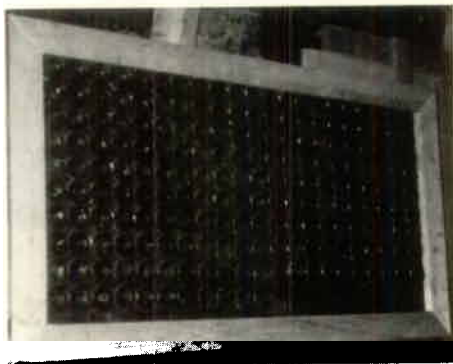
För skidåkning finns det ett fint elljusspår från Kirkenes till Björnvattnet, där gruvan är belägen. Det är en bra runda, ca 14 km. En del köpte skidor, men de kom inte till användning i så stor utsträckning. Man blir trött efter en lång arbetsdag, och i november–december var kylan dessutom mycket besvärande, mellan -20° – -30°C .

Badhus med simbassäng och naturligtvis bastu fanns som skön avkoppling. Några gånger i månaden gjordes turer utomlands – till Finland – för att handla bl a köttvaror. Till gränsaffären är det ca 35 km.

I slutet av mars chartrade gänget ett privatplan för en flygning runt Nordkap, och det var en nog så äventyrlig flygning i hård blåst. Under påskhelgen var Hans Vallgren en av resenärerna i en gruppresa till Murmansk.

Snusmonument

Det har förbrukats en hel del snus under byggtiden. Ca 25 kg har gått åt. A/S Sydvaranger har tagit hand om en del av de tömda snusdosorna och gjort ett konstverk av dem, som skall hänga på hedersplats i Pelletsverk II. Det blir en tavla med de imponerande måtten 1,7 m $\times$ 0,95 m. En fin skylt i mässing med texten AB Höganäsarbeten november 1973 – april 1974 ingraverad kommer att pryda ramen och påminna driftspersonalen och alla besökare om Höganäskoncernens del i Pelletsverket.

Snusmonumentet håller på att "bli till" i snickareverkstaden.

Erfarenhets- och informationsutbyte

Fr v. Stig Svensson och Karl-Erik Green, Höganäs AB, tillsammans med gästerna Nils Karlsson och Bertil Carlsson, SlipNaxos.

I slutet av december 1973 hade HB-styrelsens arbetstagarerepresentanter med suppleanter tillfälle att besöka Slip-Naxos i Västervik. I besöket deltog också Björn Pettersson i egenskap av ordförande i SIF-klubb HB. Det utbyte av erfarenheter och information, som ägde rum med kollegerna där och som gällde frågor med anknytning till styrelseuppdraget var synnerligen positivt.

Den 29 mars, när moderbolagets styrelse sammanträdde i Malmö, var suppleanterna inbjudna och detta var också förhållandet den 3 april, då Slip-Naxos hade sitt senaste styrelsemöte förlagt till Höganäs. Kontaktgruppen i HB utnyttjade då möjligheten att arrangera en liknande träff som den i Västervik. I sammankomsten deltog också ett antal fackliga representanter.

Under flera timmars stundtals inten-

siv diskussion ventilerades ärenden av gemensamt intresse. Som exempel kan nämnas Björn Petterssons information om det studium av personalplaneringsfrågor, som nyligen igångsatts inom moderbolaget. Här berördes ett ämnesområde, som de flesta deltagarna hade många synpunkter på.

Säkerligen är det till fördel för både företag och anställda att gruppsamtal av detta slag kan genomföras. Kontaktgruppens avsikt är därför att införa liknande träffar i en rutin, som möjliggör ständig kontakt mellan moderbolagets och dotterbolagens representanter för personalen. Det genom en sådan aktivitet breddade informationsutbytet torde utgöra ett av de viktigaste sätten, varpå de anställ-
företag kan byggas upp.

Stig Svensson

Motionsdag lockade 3 500 till vårmotion

Förra året öppnade SlipNaxos fabriksportarna för alla västerviksbor. 1 500 personer gick runt och tittade på fabriken den gången. Vi som arrangerade fick blodad tand, då vi såg att det fanns ett stort intresse för sådana här aktiviteter.

I år arrangerade vi tillsammans med lokaltidningarna, Fritidsnämnden och Korpen en motionsdag för alla västerviksbor. Dragplåster blev Bengt Bedrup, "motionsprofessorn" Sten-Otto Liljedahl och kända lokala motionsförespråkare.

Musikkår, utställning kring lämpliga kostvanor, motionsbingo, testning av konditionen och filminspelning bidrog också till intresset.

Motionsbingo populärt

Under våren har Slips IF tillsammans med Korpen ordnat med motionsbingo på söndagarna. De här söndagarna har i genomsnitt nära 1 000 personer gått runt motionsslingan.

Syftet med motionsdagen var att inblessa lite flera till aktiv motion och ge idéer till hur man på olika sätt kan förbättra välbefinnandet.

Bedrup och Liljedahl berättade historier och gav kloka träningsråd.

Mellan föredragen drog dom med sig skaror av motionärer ut på slingan.

125 personer på SlipNaxos i motions-tävling

I samband med motionsdagen arrangerades en motionstävling mellan olika företag i Västervik. Inne på Familjeklubben kunde man testa sig i grupper om fem. Monark i Varberg och Ergo-test i Sundsvall hade gratis ställt utrustning till förfogande.

Totalt anmälde sig inte mindre än 53 5-mannalag till tävlingen.

Tävlingen, som fortfarande pågår, går ut på att förbättra lagets genomsnittliga testvärde under en 6-veckors period. Vinnarlaget får tillbringa ett veckoslut på Ronneby Brunn.

Ungefär var fjärde anställd på SlipNaxos deltar i tävlingen. Brännpunkten återkommer lite längre fram med resultatet.

Rikskorpen filmade

Förutom det lokala intresset visade Rikskorpen sitt intresse genom att göra en film om vår motionsdag.

Varje länskonsulent inom Korpen kommer att få en kopia av filmen, som skall användas på företag och institutioner. I filmen presenteras de olika aktiviteter som bedrivs på Familjeklubben. Samarbetet mellan företaget, Korpen och Fritidsnämnden speglades också i filmen.

Vad händer nästa år?

Ja, det tänker vi inte avslöja i det här numret av Brännpunkten, men planer finns redan på aktiviteter. Men publikrekordet från i år blir det nog svårt att slå.

Hampus Bergström

Bengt Bedrup väntar på att få ge goda träningsråd inför en fulltalig publik.

Gunnabo Musikkår underhöll.

Fladenfiske

En härlig avkoppling från vardagen.

Bjuvsverkens Fiskeklubb hade arrangerat en Fladentur den 27 april i år. Kl 03.30 startade bussen med 40 st entusiastiska fritidsfiskare till Varberg för att uppfylla en länge önskad dröm att få komma till ett riktigt härligt fiskevatten.

Kl 07.00 lämnade trålaren Siam Varbergs hamn. Efter en färdtid på 2½ timmar började fisket. Där fanns massor med stor fisk, som väntade på dessa amatörfiskare för att leka kurrägömma med dom. Men även amatörerna kan sin sak så det blev mycket med napp – stora fina torskar, kattfisk och gråsej fick lämna det underbara Kattegatt.

Vackert väder med en härlig sol och fullständig stiltje rådde under hela dagen. Detta arrangemang var en sak som inte kommer att glömmas i första taget. Trevligt är att många av våra jugoslaviska arbetskamrater är med på sådana här arrangemang.

Pristagare: Edith Rydén, Mauri Niemi, Erik Fridlund, Göran Helgesson, Gunnar Paulsson och Bo Persson.

Skepparen på båten skänkte en fin fiskeutrustning till första pristagaren Göran Helgesson.

Det var med säkerhet inte sista gången som en sådan här fisketur blev ordnad.

Eckard Berglund

Tror Du Else gillar denna? säger Mauri.

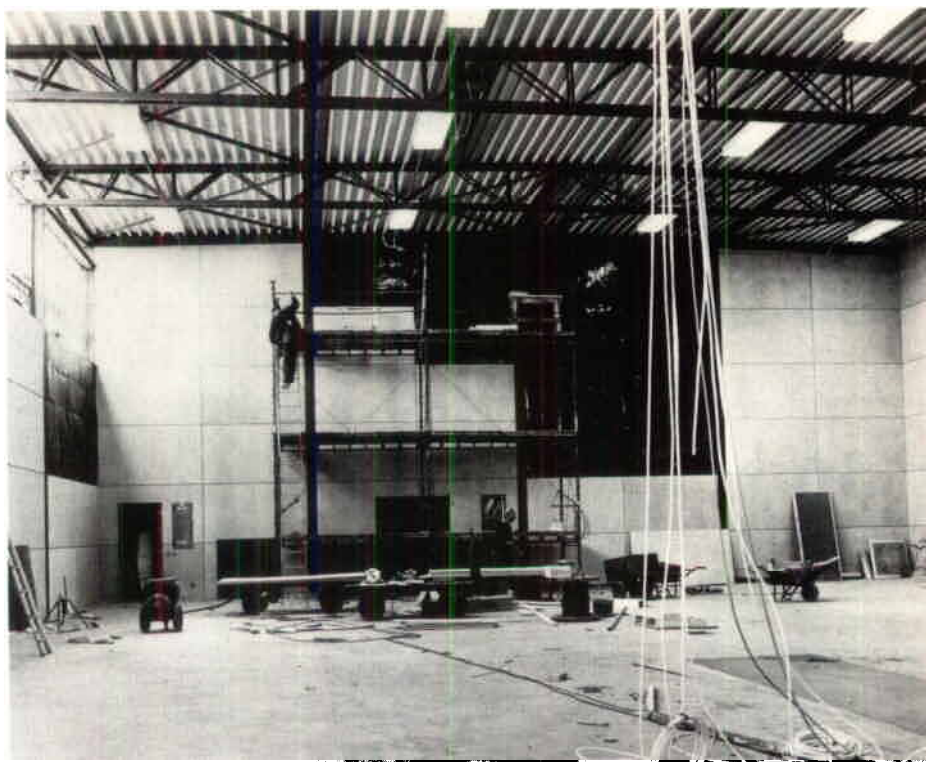

Pristagarna: Främst Edith Rydén (4:a) stående fr v Mauri Niemi (3:a), Göran Helgesson (1:a), Erik Fridlund (2:a), Gunnar Paulsson (5:a) och Bo Persson (6:a)

HB-HALLEN

är vår nya motionshall döpt till. Det var moderbolagets informationsblad HB-nytt, som för en tid sedan anordnade en pristävling, där det gällde att hitta på ett passande namn till hallen. Många namnförslag har kommit in och av dessa valde vår VD Ernst Geijer namnet HB-hallen. Pristagarna har publicerats i HB-nytt.

På bilden ser vi motionshallen i sitt vardande. Den mäter ca 38×18,5 meter och har en fri höjd under takbalkarna på 7 meter. HB-hallen är klar att tas i bruk efter semestern. Inför höstens start kommer meddelande att sändas ut med bl a uppgift om vem man skall vända sig till, när det gäller bokning av tid för de olika aktiviteterna.

Gripskokekranen ett blickfång i Höganäs hamn

Den nya imponerande gripskokekranen med utliggare är nu på plats. Kranen har i arbetande läge en höjd av 27 meter, men med den stora utliggaren stående upp blir kranens högsta höjd 39 meter.

Att resa gripskokekranen på ca 250 ton var ingen lätt sak. Tre mobilkranar behövdes för att klara av resningen.

Den nya kranen har en kapacitet vid lossning av slig på ca 500 ton/tim, mot att den nuvarande kranen på malm-bryggan lossar 250 ton/tim – en avsevärt ökad kapacitet, vilken vi är beroende av i stor utsträckning.

Lyckad familjeutflykt till Ven

Fiskekuttern "Confident" med glada resenärer i Kyrkbackens hamn.

För tredje året i rad anordnade För-
enade Taks Idrottsförening söndagen
den 12 maj en familjeutflykt, som i år
gick till Ven. Tidigare utflyktsmål har
varit Skärалid och Gilleleje. I god tid
före avgången kl 9 embarkerade ett
knappt hundratal vuxna och barn fis-
kekuttern "Confident" i Råå hamn.
Efter en knapp timmes frisk sjötur
steg vi iland i Kyrkbacken. Härifrån
vidtog en promenad längs en snitslad
bana tvärs över ön till Norrebrog och
vidare söderut längs stranden. Under
promenaden skulle en tipskupong fyl-
las i som svar på 12 frågor, som hade
placerats längs banan. Halvvägs mot
Bäckviken bar det av upp genom
lummig grönska förbi golfbanan till
målet vid Tycho Brahe-statyn. De
som inte redan smakat av sin med-
havda matsäck passade här på att
göra det samtidigt som de njöt av den
vackra utsikten över de gula rapsfäl-
ten på ön och det svenska fastlandet.
Efter så mycket frisk luft smakade
den måltid, som dukades upp på Tu-
ristgården, mycket bra. I samband
med kaffet förrättades prisutdelning i
frågetävlingen, där bästa resultat var
10 rätt. På vägen tillbaka till Kyrk-
backen besöktes Cay Cedergrens ke-
ramikverkstad, där konstnären själv
visade hur "Backafallsflickan" ska-
pades ur en bit lera. Rundvandringen
på Ven avslutades med ett besök i S:t
Ibbs gamla kyrka från 1100-talet.

Från stillheten i den berömda lilla
kyrkan steg vi ut och betraktade de
många segelbåtarna och de snabba
lastfartygen i det solglittrande vattnet
mellan Ven och Danmark.

Vid 16-tiden gled "Confident" ut ur
Kyrkbackens hamn medförande en
skeppslast lagom trötta resenärer,
som från däck njöt av eftermiddagsso-
len i ett lugnt Öresund. Väl vid kaj i
Råå troppade vi iland glada och nöjda
med ännu en lyckad familjeutflykt.

Kjell Berggren

Keramiker Cay Cedergren i sin verkstad.
Backafallsflickan syns i förgrunden.

Bjuvseger i bowling

Den från i höstas uppskjutna matchen
i bowling mellan Bjuvsverken och
Bönnellyche gick i Bjuv den 9 mars.
Då gästerna inte kunde ställa upp fem
spelare genomfördes matchen med
4-mannalag. Tidigare dominerande
"malmöpågarna" fick denna gång bita
i gräset. Bjuvsverken triumferade så-
lunda med 2 712-2 683 poäng. Börje
Tornsberg, Bönnellyche, hade bästa
enkelserie med 204 poäng och Kurt
Lönn, Bjuv, var bäst sammanlagt
med 728 poäng.

Resultat:

Bjuv: Kurt Lönn 728, Sune Nilsson
696, Kalle Nilsson 677, Torsten Elias-
son 611 poäng.

Bönnellyche: Börje Tornsberg 725,
Leif Åkerman 694, Bengt Jacobssen
684, Ingmar Lind 580 poäng.

Femkamp Höganäs-Västervik

Slips IF har inbjudits till femkamp i
Höganäs sista veckoslutet i augusti
månad. Det gäller för moderföretaget
att försöka rehabilitera sig för ut-
klassningen i Västervik förra somma-
ren. De senaste åren har idrottsutby-
tet omfattat grenarna badminton,
bordtennis, bowling, fotboll och
skytte. Eventuellt blir det ändring i
femkampsprogrammet.

Tre silver i badminton

Höganäsbolaget deltog med tio
2-mannalag i Höganäskorpens bad-
mintonserier 1973-1974 och tre av la-
gen kom på silverplats.

I div. I tog Eskil Berg-Gert Sjöstrand
andraplatsen efter obesegrade
Klase-Keramik och slutpoängen var
23 respektive 20. Sven Åke Ols-
son-Ingvar Ericson placerade sig
efter Kommunal II i div. II och här
var poängsiffrorna 16 respektive 14. I
div. III var det hårt om slutsegern.
Mellan Kullabygdens Sparbank och
HB VII, Ulf Nordström-Lennart
Svensson, fick tillgripas bollräkning
då båda lagen hade samma kvot, 22
poäng och 47-14. Sparbanken vann
efter bollräkningen.

Av fem HB-damer hade Lisbeth
Thomasson och Gudrun Lidholm var
sin tredjeplacering som bästa resultat.

Ege

Ny seger för Kerstin

I luftpistol-SM för damer som gick av stapeln i mars segrade *Kerstin Hansson*, Handölskontoret i Stockholm. Herrarnas SM-mästare blev guldmedaljören Ragnar Skanåker.

Höganäsbolaget bäst i korpskytte

Höganäsbolagets skyttar gjorde en fin säsongstart genom att som bästa korporation vinna segerskyttet i HSS/HD:s stora korporationstävling på Råå skjutbana den 19 maj. HB ställde upp med 18 bland drygt 200 skyttar, som hade det svettigt i det intensiva solskenet. Segern hemfördes med 463 poäng före AB Vägkemiska 450, Tretorn 447 och ASEA 444 poäng.

I det segrande laget ingick Olle Johansson 96, Christer Thornblad 94, Christer Fridh 93, Jan Hjelm 90 och Hans Högestam 90 poäng. De tre förstnämnda tog inteckning i ASEA:s vandringspris med 283 poäng.

Individuellt toppade Jan Hjelm klass 4 och Olle Johansson klass 2 med Christer Thornblad på fjärde och Christer Fridh på sjätte plats. Karl Erik Nilsson fick samma placering i klass 1. I klassmästerskapen triumferade Olle Johansson i klass 2 med 192 poäng.

Serieseger i volleyboll

Höganäskorpen hade premiär i volleyboll 1973–1974 och serien omfattade åtta lag. HB startade med seger över Polisen/Brandkåren, 15–7, 15–4, och genomförde höstomgången utan nederlag. Polisen/Brandkåren tog emellertid revansch i vårmötet, 16–14, 15–13.

Inför de två sista spelomgångarna hade dessa två huvudkonkurrenter om seriesegern samma poäng. HB avslutade med dubbelmatcher mot Pionjärerna, den ena uppskjuten från våromgångens början. Den första matchen vann HB med 15–1, 15–8. Efter en kort paus satte man igång igen och då förvånade väl slutresultatet 6–15, 15–10, 11–15.

Nu stod Polisen/Brandkåren som favorit till seriesegern med avslutande finalmatch mot Vikeningarne, som emellertid vann med 2–1. Därmed gick seriesegern till Höganäsbolaget på samma poäng som Polisen/Brand-

kåren men bättre resultat i de två inbördes matcherna, 57–42. En fin debut för HB i denna sport.

Snickarna bästa HB-lag i korphockey

Förra året blev Snickarna seriesegrare i korphockey. Då fyra av spelarna i fjolårets segerlag representerade annan korporation 1973–1974 gick det inte lika bra men det blev likväl en fjärdeplacering bland 12 lag. Meckan kom på sjätte och TGV på sjunde plats.

Sammanlagt 41 spelare har använts i de tre lagen. Bäste målskytt är Ove Andersson, Snickarna, med 21 mål följt av Ulf Nilsson, Meckan, 18 och Hardo Aamisepp, TGV, 17 mål.

Efter serieslutet spelade Höganäsbolagets representationslag en vänskapsmatch mot årets seriesegrare LBC och vann med 9–3.

Vandringspris i inomhusskytte

Sedan några år deltagar Höganäsbolaget med två 5-mannalag i inomhusskytte i IH, Helsingborg. I våromgången 1974 kom HB I på tredje plats i div. I och kvalificerade sig för deltagande i Segerskyttet för de fem bästa lagen. De framgångsrikaste poängplockarna var Hans Högestam, Jan Hjelm och Stig Ljungberg.

HB II vann div. II och de bästa skyttarna i laget var Christer Fridh, Bengt Johansson och Lars Lundkvist. I serien 1974–1975 kommer sålunda båda höganäslagen att delta i den högsta divisionen.

I Segerskyttet gjorde HB I en strålande insats och vann samtliga inbördes tävlingar med de fyra konkurrenterna enligt följande: Byggnads I 577–566, Farhult I 581–572, Fastighetsägarna 580–560, Byggnads II 578–574. Genom totalsegern med 2 316 poäng mot 2 303 för tvåan Farhult I intecknades AB Hj. Perssons

vandringspris.

De bästa resultaten räknas för tre av lagets skyttar i varje tävling. Jan Hjelm placerade sig i samtliga tävlingar, Hans Högestam och Stig Ljungberg i vardera tre samt Kjell Uno Ohlsson och Tommy Thornblad i var sin tävling.

Ege

Fem glada höganässkyttar med AB Hj. Perssons vandringspris som erövrades i inomhusskytte i Helsingborg. Fr v Kjell Uno Ohlsson, Jan Hjelm, Hans Högestam, Stig Ljungberg och Tommy Thornblad.

Kvinnan på verkstadsgolvet – Kvinnan i ett traditionellt manligt yrke – Det har vi hört diskuteras till leda, säger ni.

Man kan inte ignorera problemen kring kvinnan i arbetslivet. Vi i Höganäs AB står inför ett faktum att vi behöver arbetskraft och den största arbetskraftstillgången vi har i Höganäs är kvinnor. Av allt ont drabbar oss detta! Kvinnor!

Hur skall vi klara av den situationen? Några större svårigheter behöver det inte bli om var och en tar sig själv i kragen och slår av på sitt konventionella tänkande.

Sätt Dig ner och fundera på följande punkter:

1. Vi måste slänga allt vad gamla fördomar heter och konstatera att män och kvinnor *kan arbeta sida vid sida*.
2. I arbetslivet är vi, män och kvinnor, *individer* som kämpar för brödfödan.
3. Vi skall ha klart för oss att vissa tyngre arbeten är mera lämpade för män beroende på att Vår Herre vanligtvis skapat mannen med större fysisk styrka än kvinnan.
4. Vi skall p g a denna fysiska olikhet och därigenom nedskärning av kvinnans arbetsmöjligheter inte nedvärdera henne.
5. Alla barn i början – även kvinnan. Fordra inte av kvinnan att hon skall kunna sitt arbete 100% med en gång – det fordrar vi inte av mannen.
6. Både mannen och kvinnan önskar att livet skall gå vidare och skaffar sig avkommor. Vi kan inte ändra på det faktum att det är i kvinnan barnet gror och växer fram och att det är mannen som är såningsmannen. Således är mannen och kvinnan lika delaktiga i att ett barn ser dagens ljus. Skill-

naden är bara den att sådden blir märkbar på kvinnan men inte på mannen. Det finns därför ingen anledning att diskriminera kvinnan på arbetsmarknaden p g a att hon eventuellt behöver ta havandeskapsledighet eller ledighet för att ett barn är sjukt.

7. Det är ingen nackdel om den "råa" ton som kan förekomma män emellan på en arbetsplats blir mjukare. Å andra sidan – i dagens samhälle blir ingen chockerad av någonting längre och det man inte vill höra behöver man inte heller lyssna på.

8. I och med att kvinnan gör sitt inträde på arbetsplatsen behöver hon även sitt avträde. Men sådana praktiska arrangemang som separata tvätttrum och toaletter för kvinnor är det lättaste problemet att lösa i den här frågan.

9. Alla förändringar som inte är direkt till fördel för en själv har man svårt att acceptera.

10. Efter arbetstidens slut kan vi upphöra med individtänkandet och om kvinnan så önskar kan hon då bli en svag hjälplös varelse som behagar den stora starka Mannen.

Fem flickor som trivs med sina jobb som truckförare i Höganäs. Överst fr v Birgitta Jönsson, Monika Nilsson, Yvette Ståhlberg, Gunilla Rosengren och Anette Christiansson.

Det är mycket friare och trevligare att vara truckförare än affärsbiträde och undersköterska, som vi var tidigare, säger Birgitta och Monika. Alla fem flickorna instämmer i att de manliga kollegerna är bussiga. Betalningen är densamma oavsett kön och likaså är det ingen skillnad på arbetsuppgifterna.